

การสัมมนาวิชาการประจำปี 2543 เรื่อง

สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต

กลุ่มที่ 4

การเสริมสร้างสังคมโปร่งใสไร้ทุจริต

**บทบาทของสื่อหนังสือพิมพ์ต่อการแก้ไข
ปัญหาคอร์รัปชัน : การวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าว
ประกวดของมูลนิธิตศรา อมάνตกุล***

โดย

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ร่วมจัดโดย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

และ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

วันที่ 18-19 พฤศจิกายน 2543 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี

* ความเห็นในบทความนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน และไม่จำเป็นต้องสะท้อนจุดยืนของสถาบันที่ร่วมกันจัดการสัมมนาในครั้งนี้

รายงานเรื่อง

“บทบาทของสื่อหนังสือพิมพ์ต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน: การวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวประวัตของมูลนิธิธิดรา อมันตกุล”

1. ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นปัญหาเรื้อรังที่ก่อกวนสังคมไทย มาช้านาน แม้ว่าทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการประจำ และนักธุรกิจ ต่างออกมาแสดงความห่วงใย และแสดงความปรารถนาที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างออกหน้าออกตา แต่ก็พบว่าบุคคลกลุ่มดังกล่าว กลับเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกสอบสวนพบว่ามีพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวงเสียเอง ทั้งในลักษณะต่างคนต่างทำ และจงใจร่วมมือกันฉ้อโกงผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งมีประชาชนทั้งประเทศเป็นเจ้าของร่วมกัน

นอกจากนี้ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ยังได้รับการยอมรับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในระบบการเมืองไทย ดังนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญจึงได้พยายามผลักดันให้มีกลไกในการป้องกันตรวจสอบการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งกลไกสำคัญประการหนึ่งคือ การจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ขึ้นเป็นองค์กรอิสระ โดยให้มีอำนาจในการสอบสวนและกล่าวโทษทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำมากขึ้นกว่าครั้งที่ยังเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ที่เป็นเพียงหน่วยงานระดับกรมในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า กลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันดังกล่าว ย่อมไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหากปราศจากความร่วมมือของภาคประชาชน ในฐานะผู้ช่วยสอดส่องดูพฤติกรรมอันไม่ชอบมาพากลของข้าราชการและนักการเมืองตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น ขณะเดียวกัน เนื่องจากประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้หลักประกันในด้านสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนอย่างเต็มที่ ดังนั้น สื่อมวลชนไทย โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ จึงมีทั้งสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบปัญหาคอร์รัปชันด้วยกระบวนการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน (Investigative Reporting)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ไทยพบว่าหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับแรกๆ เริ่มตีพิมพ์ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้แก่ หนังสือพิมพ์บางกอกกรีกอดเดอร์ ก็ได้เริ่มนำเสนอข่าวในเชิงข่าวสืบสวนสอบสวนแล้ว และต่อมาภายหลังก็มีหนังสือพิมพ์ที่ออกโดยคนไทย เช่น หนังสือพิมพ์เดลิเมต์ ได้รายงานข่าวในเชิงสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งภายหลังการเปลี่ยน

แปลงการปกครองในปี 2475 หนังสือพิมพ์ยังคงทำหน้าที่รายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องทุกยุค ทุกสมัย ไม่ว่าสภาพทางการเมืองจะเป็นประชาธิปไตย หรืออยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มเผด็จการทหารก็ตาม

แต่ทั้งนี้ ก็ยังมีเสียงสะท้อนตลอดเวลามาว่า แม้หนังสือพิมพ์ไทยจะมีการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว แต่ข่าวสืบสวนสอบสวนดังกล่าวนั้น ยังมีลักษณะของการเกาะติดข่าว เพื่อนำข่าวสารข้อเท็จจริงมานำเสนออย่างครบถ้วนรอบด้าน “น้อย” หรือ “ไม่ถึงที่สุด” จึงเป็นเรื่องที่น่าใจศึกษาว่าข่าวสืบสวนสอบสวนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดข่าวของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ซึ่งถือเป็นรางวัลเกียรติยศสูงสุดของคนในวิชาชีพหนังสือพิมพ์นั้น มีความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้วรอบด้าน “น้อย” ตามที่ได้มีคำวิพากษ์วิจารณ์หรือไม่

2. ที่มาของการประกวดข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล

มูลนิธิอิศรา อมันตกุล เป็นมูลนิธิที่ตั้งขึ้นมาเป็นที่ระลึกถึงผลงานและการต่อสู้ของนายอิศรา อมันตกุล อดีตนายกษมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยคนแรก และเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากเพื่อนนักหนังสือพิมพ์และประชาชนว่าเป็นนักต่อสู้แห่งวงการหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้มีความก้าวหน้ามั่นคง และเมื่อการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ได้มีการจัดประกวดผลงานข่าวและภาพถ่ายยอดเยี่ยมประจำปีขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวของวงการหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมและแข่งขันกันรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน

การจัดประกวดและมอบรางวัลอิศรา อมันตกุล ทางมูลนิธิได้มอบหมายให้สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยดำเนินการ โดยเริ่มกระทำเป็นครั้งแรกในปี 2515 ซึ่งมีพิธีมอบรางวัลครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2516 ข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล เป็นปีแรกได้แก่ข่าว “ขังลิ้ม” ผลงานของนายน้อย ทรัพย์พอกพูน จากหนังสือพิมพ์เคลนิวัส เป็นเรื่องราวของอินเดียชื่อ นายเวล บุลรุก ถูกขังลิ้มโดยไม่มีใครสนใจทำคดีอยู่ในห้องขังของสถานีตำรวจนครบาลลุมพินีเป็นเวลาถึง 3 ปี การทำข่าวขุดคุ้ยเรื่องราวของนายน้อย ทำให้เรื่องนี้ได้รับความสนใจจากตรวจชั้นผู้ใหญ่ และนำมาพิจารณาใหม่ จนกระทั่งนายเวล บุลรุกได้รับอิสรภาพและเดินทางกลับประเทศอินเดียในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าที่สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยจะดำเนินการจัดการประกวดข่าวและภาพถ่ายยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุลนั้น มูลนิธิวิชาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้เคยจัดให้มีการมอบรางวัลในลักษณะคล้ายๆ กันมาตั้งแต่ปี 2502 โดยมีข่าวที่เคยได้รับรางวัล เช่น ข่าว “ทลายค่ายนรกไร่อ้อยชลบุรี” ของหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ข่าว “ฆาตกรรมนวล

ฉวี เพชรรุ่ง” ของหนังสือพิมพ์เสียงอ่างทอง และข่าว “ลอบปลงพระชนม์มหาดเล็ก ร.6” ของหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย เป็นต้น

จนกระทั่งถึงวันนี้ มูลนิธิอิศรา อมันตกุล โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดการประกวดข่าวและภาพข่าวยอดเยี่ยมประจำปีมาแล้ว 29 ปี มีข่าวที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมและชมเชยไปแล้วรวม 40 ข่าว มีเพียงปี 2519 เท่านั้น ซึ่งไม่มีข่าวใดได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมและชมเชยเลย แม้แต่รางวัลเดียว (ดูตารางที่ 1 ประกอบ)

ตารางที่ 1

รางวัลขำยอดเยี่ยมและขำขมขย มูลนิธิอิศรา อมันตกุล

พ.ศ.2515 - 2542

ปี พ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	เจ้าของผลงาน
2515	ขำยอดเยี่ยม	ขิงลิ้ม	นายน้อย ทรัพย์พอกพูน (เดลินิวส์)
2516	ขำยอดเยี่ยม	ฆ่าเพื่อน อ.ศ. 8 ศพ	นายนิคย์ จอนเจดสิน (ไทยรัฐ)
2517	ขำยอดเยี่ยม	เผาบ้านนาทราย	นายปรีชา แสงอุทัย (ประชาชาติไทย)
2518	ขำยอดเยี่ยม	การ โคน้ำทำลายป่าเขาสอยดาว	นายสุวัฒน์ เก่งจินดา (เดลินิวส์)
2519		ไม่มีข่าวใดได้รับรางวัลยอดเยี่ยม	
2520	ขำยอดเยี่ยม	การทำเหมืองแร่ในทะเล	นายวิชัย หมิขันธ์ (สยามรัฐ)
2521	ขำยอดเยี่ยม	ฆ่าพระนักสู้ระเบิดหินเดือน	นายโสภณ ศิริกุลพิพัฒน์ และ นายเดช กฤตเดช (เดลินิวส์)
2522	ขำยอดเยี่ยม	ทูจรีด รพช.	นายคุณย์ ศิริกุลพิพัฒน์ (ไทยรัฐ)
2523	ขำยอดเยี่ยม	เผชิญหน้า ชก.	นายคุณย์ ศิริกุลพิพัฒน์ (ไทยรัฐ)
2524	รางวัลขมขย	ศึกชิงเก้าอี้อธิบดีกรมอัยการ	นายรุ่งเรือง ปรีชากุล (มติชน)
2525	ขำยอดเยี่ยม	วิสามัญฆาตกรรม 7 ศพ	นายสมบัติ คุณสมบัติ (เดลินิวส์)
2526	ขำยอดเยี่ยม	ชื่ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ.	นางอัมพา สันติเมทนีดล (มติชน)
2527	รางวัลขมขย	รอยเปื้อนในวงการการศึกษา	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2528	ขำยอดเยี่ยม	สัญญาทาส ไทย-อิสลาม (สละสิทธิ์ไม่รับรางวัล)	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2529	ขำยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเดือน	กองบรรณาธิการ นสพ.แนวหน้า
2530	ขำยอดเยี่ยม	หลายแก๊งค์มาเฟีย ทูจรีดเครื่องบิน	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2531	ขำยอดเยี่ยม	ทับหลังนารายณ์บรรทมศิลป์	กองบรรณาธิการ นสพ.แนวหน้า
2532	ขำยอดเยี่ยม	หลายแก๊งค์มารศาสนา	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2533	ขำยอดเยี่ยม	สวนป่ากิดิ อิกเหลี่ยมของนักรการเมืองที่ไม่รู้จักพอ	กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ
2534	ขำยอดเยี่ยม	ป่าดงใหญ่...ใครทำลาย	กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ
2535	ขำยอดเยี่ยม	เสียสองปิ่นหุ่น	กองบรรณาธิการ นสพ.ประชาชาติธุรกิจ
2536	ขำยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
	รางวัลขมขย	วิกฤติสวนลุมพินี	กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ
2537	ขำยอดเยี่ยม	คดีประวัติศาสตร์ อุ้ม-ฆ่า 2 แม่ลูก	กองบรรณาธิการ นสพ.ข่าวสด
	รางวัลขมขย	เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยศ	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
	รางวัลขมขย	อมห้วงจักร	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2538	ขำยอดเยี่ยม	หลายขบวนการฆ่าม้า ปลูกสำนึกไทยด้านภัยฆ่าม้า	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
	รางวัลขมขย	โรงไฟฟ้าอภัยศทางดง	กองบรรณาธิการ นสพ.ผู้จัดการรายวัน
	รางวัลขมขย	ขจัดขอมารศาสนา-ยันตระ-พุทธโธ	กองบรรณาธิการ นสพ.ข่าวสด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	เจ้าของผลงาน
2539	ข่าวยอดเยี่ยม	ทลายขบวนการนักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินปีปี ซี 80,000 ล้านบาท	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน
2539	รางวัลชมเชย รางวัลชมเชย	พิชิตแก้ว โรงงานเดือน คร่าชีวิตทำลายสิ่งแวดล้อม พระยอดศักดิ์สังหาร โหดแหลมสาวโจแอน	กองบรรณาธิการ นสพ.กรุงเทพธุรกิจ กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ
2540	ข่าวยอดเยี่ยม รางวัลชมเชย รางวัลชมเชย	เปิดโปงขบวนการการเมือง-ข้าราชการเขมือบบงบฯ คอมพิวเตอร์ เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว กินเจียบแผ่นดินของชาติ ล้มขบวนการงานป๊อ	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน กองบรรณาธิการ นสพ.เดลินิวส์ กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ
2541	ข่าวยอดเยี่ยม รางวัลชมเชย รางวัลชมเชย	โค่นขบวนการงาบยาสารารณสุข 1,400 ล. ฝ่าอาณัติกรสื่อรัฐ-กองทัพ เปิดกรุสมบัติผู้ความโปร่ง ใส ผลาญป่าสาละวิน	กองบรรณาธิการ นสพ.มติชน กองบรรณาธิการ นสพ.กรุงเทพธุรกิจ กองบรรณาธิการ นสพ.เดลินิวส์
2542	ข่าวยอดเยี่ยม รางวัลชมเชย รางวัลชมเชย	ฝ่าจรรยาบรรณหมอบขบวนการซื้อขายไต เปิดเครือข่าย มหันตภัยยาบ้า ฝ่าอาณัติกร "ธรรมกาย" วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าคาดคิด	กองบรรณาธิการ นสพ.ไทยรัฐ กองบรรณาธิการ นสพ.ผู้จัดการ กองบรรณาธิการ นสพ.เดลินิวส์

3. กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษา

การศึกษาถึงบทบาทของสื่อหนังสือพิมพ์ต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ในรายงานฉบับนี้ จะแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่ได้รับรางวัล “ข่าวยอดเยี่ยม” และ “ข่าวชมเชย” ของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ซึ่งจัดประกวดโดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2515 – ปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น 40 ข่าว เพื่อศึกษาถึงประเภทของข่าว ที่มาของข่าว การใช้แหล่งข่าว การใช้หลักฐานเอกสาร ความต่อเนื่องในการเสนอข่าว ความสิ้นสุดของข่าว และผลกระทบของข่าว

3.2 การจำแนกประเภทข่าวที่ส่งประกวดเพื่อชิงรางวัล “ข่าวยอดเยี่ยม” ของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ระหว่างปี 2532-2542 ว่าเป็นข่าวประเภทใดบ้าง เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของข่าวที่หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ คัดเลือกเข้ามาส่งประกวดเพื่อชิงรางวัลดังกล่าว ว่ามีข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดโปงปัญหาการคอร์รัปชันมากน้อยเพียงใด

4. การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดของมูลนิธิศรียา อมันตกุล

ในการจัดการประกวดข่าวเพื่อชิงรางวัลข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิศรียา อมันตกุล ซึ่งจัดโดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยนั้น มีขั้นตอนดังนี้

- สมาคมฯ จะปิดประกาศ พร้อมทั้งส่งจดหมายเชิญชวนให้บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ส่งผลงานข่าวที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เห็นว่าเป็นข่าวจริง ที่ดี มีความครบถ้วน มีความสมบูรณ์ เทียบตรง มีเนื้อหาสาระเป็นคุณค่า มีประโยชน์ต่อสังคม และไม่มีผลทำให้เสื่อมเสียทางศีลธรรมแก่ผู้อ่านทุกวัย เข้าร่วมการประกวด โดยไม่จำกัดจำนวนข่าวที่จะส่งเข้าประกวด โดยจะต้องเป็นข่าวที่เกิดขึ้นและมีการนำเสนอทางหน้าหนังสือพิมพ์ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ส่งข่าวเข้าประกวด
- สมาคมฯ จะแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ผู้แทนมูลนิธิศรียา อมันตกุล นักวิชาการด้านหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์อาวุโส และผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่น ๆ เพื่อทำหน้าที่ตัดสินว่าข่าวประกวดข่าวใดสมควรจะได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมในปีนั้นๆ ซึ่งหากปีใด คณะกรรมการตัดสินเห็นว่าไม่มีข่าวใดสมควรได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยม ก็อาจให้รางวัลชมเชย หรือ จะตัดสินไม่ให้รางวัลใดๆ เลยก็ได้
- สมาคมฯ จะประกาศผลข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยม และข่าวที่ได้รับรางวัลชมเชยในวันที่ 4 มีนาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคม โดยมีประธานมูลนิธิศรียา อมันตกุล เป็นประธานในการมอบรางวัล พร้อมทั้งมีการประกาศเกียรติคุณของข่าวที่ได้รับรางวัลต่างๆ ด้วย

ในการจัดการประกวดช่วงแรกระหว่างปี 2515-2535 จะมีข่าวที่ได้รับการตัดสินว่าเป็นข่าวยอดเยี่ยม หรือรางวัลข่าวชมเชยเพียง 1 ข่าวเท่านั้น (ยกเว้นในปี 2519 ซึ่งคณะกรรมการตัดสินเห็นว่าไม่มีข่าวใดสมควรได้รับรางวัล) และตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (2542) ทางสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยได้เพิ่มรางวัลข่าวชมเชยขึ้น 1-2 ข่าวเพื่อเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่หนังสือพิมพ์ที่ส่งผลงานข่าวเข้าประกวด

จากจำนวนผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลและจะนำมาใช้เป็นตัวอย่งในการศึกษารวม 40 ข่าว สามารถแบ่งได้เป็นผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมจำนวน 27 ข่าว และข่าวที่ได้รับรางวัลชมเชยอีก 13 ข่าว ซึ่งเป็นข่าวที่ได้รับรางวัลชมเชยระหว่างปี 2536-2542 ทั้งนี้ในปี 2543 ผู้จัดการประกวดจะได้แก่ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยและสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2543

4.1 ประเภทของข่าวที่ได้รับรางวัล

จากการวิเคราะห์แยกแยะผลงานข่าวทั้ง 40 ข่าวสามารถแบ่งประเภทของข่าวที่เคยได้รับรางวัลทั้งหมดเป็น 5 ประเภทได้แก่

- 1) ข่าวการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการจำนวน 11 ผลงานข่าว ได้แก่
 - ข่าว “ซังลิม” (ยอดเยี่ยม/2515/เคลินิวส์) เป็นข่าวเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทะเลาะไม่สนใจทำคดีที่ชาวอินเดียถูกขังอยู่เป็นเวลากว่า 3 เดือน จนกระทั่งมีการเปิดเผยเป็นข่าวจึงเริ่มมีการสนใจและในที่สุดผู้ต้องขังก็ได้รับการปล่อยตัวกลับประเทศในที่สุด
 - ข่าว “ฆ่าเพื่อน อ.ส. 8 ศพ” (ยอดเยี่ยม/2516/ไทยรัฐ) เป็นข่าวเกี่ยวกับกรณีที่น่ามีชัย พิมพิลา อ.ส.รักษาดินแดนเกิดความกดดันจากการถูกบังคับให้สังหารเพื่อน อ.ส.ด้วยกัน จึงตัดสินใจยิงตัวตายพร้อมภรรยาและลูกรวม 8 ศพ ทำให้มีการสาวไปถึงการที่มีข้าราชการระดับสูงในจังหวัดไปพัวพันกับขบวนการค้าไม้เถื่อน
 - ข่าว “เผาบ้านนาทราย” (ยอดเยี่ยม/2517/ประชาธิปไตย) เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนปิดล้อมและเผาหมู่บ้านนาทราย อ.บึงกาฬ จ.หนองคาย โดยอ้างว่าเป็นหมู่บ้านของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่ต่อมาได้มีการพิสูจน์จนพบว่าชาวบ้านนาทรายไม่ได้เป็นผู้ก่อการร้าย แต่บางครั้งจำเป็นต้องสนับสนุนผู้ก่อการร้ายเพื่อความอยู่รอด
 - ข่าว “ศึกชิงเก้าอี้อธิบดีกรมอัยการ” (ชมเชย/2524/มติชน) เป็นกรณีที่มีการร้องเรียนว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งคณะกรรมการอัยการ ซึ่งจะมีผลต่อการแต่งตั้งอธิบดีกรมอัยการ (ขณะนี้คือ สำนักอัยการสูงสุด) จนต้องมีการยกเลิกการเลือกตั้งและแก้ไขกฎหมายในการเลือกตั้งใหม่เพื่อป้องกันการทุจริต
 - ข่าว “วิสามัญฆาตกรรม 7 ศพ” (ยอดเยี่ยม/2525/เคลินิวส์) เป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจล้อมจับและวิสามัญฆาตกรรมคนร้ายที่ดักปล้นรถบรรทุกรวม 7 ศพ แล้วนำยางรถยนต์มาเผาในทันที แต่ต่อมาญาติผู้ตายออกมาฟ้องเรียนว่าผู้ตายทั้ง 7 คนเป็นผู้ทำมาหากินโดยสุจริต ไม่ใช่คนร้ายตามที่ตำรวจกล่าวอ้าง ในที่สุดได้มีการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดดังกล่าวในข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนา
 - ข่าว “สัญญาทาสไทย-อียิปต์” (ยอดเยี่ยม/2528/มติชน) เป็นข่าวเกี่ยวกับการที่นักการเมืองและข้าราชการไทยยินยอมไปเซ็นสัญญาลดปริมาณส่งออกมันสำปะหลังไปยังกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป หรืออียิปต์ ทั้งๆ ที่มีข้อตกลง

ก่อนหน้านี้นี้ว่าประเทศไทยไม่มีความจำเป็นต้องไปเซ็นสัญญาให้เกิดความเสียเปรียบในลักษณะนั้น แต่หลังจากที่นักวิชาการและบุคคลที่เกี่ยวข้องออกมา ร่วมกันคัดค้าน ในที่สุดคณะรัฐมนตรีก็มีมติให้ยกเลิกสัญญาสัญญาที่ทำให้ ประเทศไทยเสียเปรียบทางเศรษฐกิจดังกล่าว

- ชาว “คดีประวัติศาสตร์ อู๋-มา 2 แม่ลูก” (ยอดเยี่ยม/2537/ข่าวสด) เป็นคดี ฆาตกรรมอำพรางที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูง ซึ่งทำคดีจโมยเพชรซาอุ จัด ฉากขึ้นว่าเป็นอุบัติเหตุ หลังจากที่ได้ลักพาตัวสองแม่ลูกตระกูลศรีธนะชัยซ์ ไประยะหนึ่ง ซึ่งต่อมากลคดีนี้ได้กลายเป็นชนวนโยงใยไปถึงการดำเนินคดีกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงที่พัวพันกับการทุจริตยึดยกของกลางในคดีจโมย เพชรซาอุอีกด้วย
 - ชาว “อมห้วงจักร” (ชมเชย/2537/ไทยรัฐ) เป็นข่าวการพบห้วงจักรที่ปลด ระวังแล้วในบ้านพักของนายทหารระดับสูง และสืบสาวไปจนพบว่าเป็นการ ได้มาโดยมิชอบ โดยใช้อำนาจหน้าที่ทางราชการ และในที่สุดต้องจัดการส่ง คืนให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ
 - ชาว “ทลายขบวนการยาบ้า ปลุกสำนึกไทยด้านภัยยาบ้า” (ยอดเยี่ยม/2538/มติ ชน) เป็นข่าวที่เปิดโปงถึงขบวนการค้ายาบ้า (ยาบ้า) ซึ่งเป็นยาเสพติดที่ก่อผล เสียร้ายแรงต่อคนในชาติ โดยพบว่ามีการเมืองและข้าราชการเข้าไปมีส่วน รู้เห็นด้วย
 - ชาว “โรงไฟฟ้าอภัยสงหวงคง” (ชมเชย/2538/ผู้จัดการรายวัน) เป็นข่าวที่ผู้ บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคใช้อำนาจหน้าที่ไม่โปร่งใสดำเนินโครงการ สร้างโรงไฟฟ้าจากขยะที่ อ.หวงคง จ.เชียงใหม่ จนมีชาวบ้านออกมาคัดค้าน และพบว่ามีความไม่ชอบมาพากลในการดำเนินโครงการจริง จนกระทั่งมีการ สั่งให้ยกเลิกโครงการดังกล่าว
 - ชาว “เปิดเครื่องข่ามหันดภัยยาบ้า” (ชมเชย/2542/ผู้จัดการรายวัน) เป็นข่าวที่ เปิดโปงถึงแหล่งต้นตอของยาบ้าในบริเวณชายแดน ตลอดจนเส้นทางลำเลียง เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีนักการเมืองและข้าราชการร่วมมือกับพ่อ ค้ายาบ้าผู้มีอิทธิพล ทำให้การแพร่ระบาดของยาบ้าในนั้น ยากต่อการป้องกันและ ปราบปรามให้หมดไปโดยง่าย
- 2) ข่าวการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีนักการเมืองหรือข้าราชการเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ผลงานข่าว ได้แก่
- ชาว “การโกลนทำลายป่าเขาสอยดาว” (ยอดเยี่ยม/2518/เดลินิวส์) เป็นกรณีที่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลค้าไม้เถื่อนร่วมมือกับข้าราชการกรมป่าไม้ ตัดไม้ทำลายป่าใน

เขตป่าสงวนแห่งชาติเขาสอยดาว มีการจับกุมสมุนของผู้มีอิทธิพลและมีคำสั่งโยกย้ายและสอบสวนเอาความผิดกับข้าราชการกรมป่าไม้ที่มีส่วนรู้เห็นกับการทำลายป่าในครั้งนี้ด้วย

- ข่าวกว่า “การทำเหมืองแร่ในทะเล” (ยอดเยี่ยม/2520/สยามรัฐ) เป็นการเปิดโปงว่ามีการทำเหมืองแร่ในทะเลโดยไม่ได้รับอนุญาตในเขตจังหวัดพังงา โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบละเลยไม่เข้าไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ทำให้ประเทศชาติสูญเสียรายได้จากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติปีละมากมายมหาศาล
- ข่าวกว่า “ฆ่าพระนักสู้เปิดโปงระเบิดหินเลื่อน” (ยอดเยี่ยม/2521/เดลินิวส์) เป็นการติดตามคดีที่เจ้าอาวาสวัดเขารักเกียรติ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา ถูกสังหารอย่างลึกลับเนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทในการต่อต้านการระเบิดหินโดยผิดกฎหมายของกลุ่มนายทุน จนถูกฆ่าปิดปาก แต่ไม่มีใครกล้าเปิดเผย และจากการเปิดเผยข่าวนี้นี้ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมตัวคนร้ายสังหารเจ้าอาวาสมาดำเนินคดีได้
- ข่าวกว่า “เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเถื่อน” (ยอดเยี่ยม/2529/แนวหน้า) เป็นกรณีที่นักการเมืองปล่อยปละละเลยให้มีการปลอมแปลงเอกสารการนำเข้าไม้ซุงเถื่อนจากประเทศพม่า จนนำไปสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยพรรคฝ่ายค้าน และในที่สุดรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต้องตัดสินใจลาออกจากตำแหน่ง
- ข่าวกว่า “สวนป่ากิดติ อีกเหลี่ยมของนักการเมืองที่ไม่รู้จักพอ” (ยอดเยี่ยม/2533/ไทยรัฐ) เป็นกรณีที่พ่อค้าไม้ที่มีความสนิทสนมกับนักการเมืองจนได้รับแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิก กระทำการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติหลายหมื่นไร่ในเขตป่าแควระบบ-สียัด จ.ฉะเชิงเทรา จนกระทั่งมีการเปิดโปงและดำเนินคดีกับพ่อค้าไม้รายนี้พร้อมสมุน ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงการโยงโยนของพ่อค้าไม้เถื่อนกับนักการเมืองอีกด้วย
- ข่าวกว่า “ป่าดงใหญ่...ใครทำลาย” (ยอดเยี่ยม/2534/ไทยรัฐ) เป็นกรณีที่พระธุดงค์รูปหนึ่งสังเกตเห็นถึงการที่ป่าสงวนดงใหญ่ใน จ.บุรีรัมย์กำลังถูกทำลายโดยกลุ่มพ่อค้าและข้าราชการที่รับผิดชอบ จึงร่วมมือกับชาวบ้านในพื้นที่พยายามรักษาป่าด้วยการขัดขวางกลุ่มนายทุนไม่ให้ทำลายป่า จนกระทั่งถูกกล่าวหาว่าร่วมกับชาวบ้านบุกรุกป่าสงวน และถูกข้าราชการพยายามผลักดันออกไป ในที่สุดพระดังกล่าวถูกดำเนินคดีในข้อหาบุกรุกป่า แต่ป่าดงใหญ่ก็ได้รับการเหลียวแลจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

- ข่าวกว่า “เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยศ” (ชมเชย/2537/มติชน) เป็นการเปิดโปงถึงการหลีกเลี่ยงกฎหมายของนักการเมือง เพื่อนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกเศรษฐกิจนายทุนบุกรุกมาจัดสรรในรูปแบบของการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ผู้บุกรุกสามารถครอบครองที่ดินนั้นได้โดยถูกกฎหมายในรูปแบบของเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ซึ่งโดยเจตนาของกฎหมายแล้ว ต้องการให้มีการจัดการปฏิรูปที่ดินให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินเท่านั้น การเสนอข่าวทำให้นักการเมืองที่รับผิดชอบต้องลาออกจากตำแหน่งและนำไปสู่การยุบสภาในที่สุด
 - ข่าวกว่า “พิษโรงงานตะกั่วเถื่อน คร่ำชีวิต ทำลายสิ่งแวดล้อม” (ชมเชย/2539/กรุงเทพธุรกิจ) เป็นกรณีที่โรงงานหลอมตะกั่วเถื่อน ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่เลี้ยงโคนมของสหกรณ์หนองโพ จ.ราชบุรี ทำให้เกิดวัวเกิดล้มตายกว่า 80 ตัว ในที่สุดได้มีการสั่งปิดโรงงานและดำเนินคดีกับเจ้าของโรงงาน รวมทั้งกับเอาผิดกับอุตสาหกรรมจังหวัดที่ปล่อยปละละเลยให้มีโรงงานผิดกฎหมายปล่อยสารพิษดำเนินการจนเกิดความเสียหายแก่สุขภาพและทรัพย์สินของเกษตรกร
 - ข่าวกว่า “เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว” (ชมเชย/2540/เดลินิวส์) เป็นข่าวการพบความผิดปกติของการผลักดันนโยบายยกเลิกพื้นที่ป่าสงวนทั่วประเทศของนักการเมือง เนื่องจากได้มีการเข้าไปบุกรุกจับจองพื้นที่ในเขตป่าสงวนไว้ก่อนแล้ว ในหลายจังหวัดภาคอีสาน โดยเฉพาะที่ป่าสงวนแห่งชาติวังน้ำเขียว จ.ชัยภูมิ
 - ข่าวกว่า “ผลาญป่าสาละวิน” (ชมเชย/2541/เดลินิวส์) เป็นข่าวที่เริ่มต้นจากคดีที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ถูกฆ่าตาย โดยตำรวจพยายามปิดคดีว่าเป็นการฆ่าตัวตาย ซึ่งต่อมาพบว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนดังกล่าวได้เคยต่อสู้กับกลุ่มอิทธิพลที่เข้ามาลักลอบตัดไม้เถื่อนในเขตพื้นที่ป่าสาละวิน ดังนั้น สาเหตุการตายน่าจะมาจากการถูกสังหารมากกว่า ซึ่งคดีนี้ได้นำไปสู่การสอบสวนจับกุมขบวนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่ดังกล่าว
- 3) ข่าวกว่า ทูจริต หรือ นักรบ บังหลวงของนักการเมือง หรือข้าราชการ จำนวน 9 ผลงานข่าว ได้แก่
- ข่าวกว่า “ทูจริต รพช.” (ยอดเยี่ยม/2522/ไทยรัฐ) เป็นข่าวการเปิดโปงการทูจริตคอร์ปชั่นของ เลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ซึ่งถูกคำสั่งย้ายโดยไม่ทราบสาเหตุ จึงได้มีการเสนอข่าวแบบสืบสวนสอบสวนจนพบว่าข้าราชการระดับสูงดังกล่าว ได้เข้าไปพัวพันกับการคอร์ปชั่นในสำนักงาน รพช. ในหลายกรณีด้วยกัน กระทรวงมหาดไทยจึงได้ดำเนินการสอบสวนจน

กระทั่งพบว่ามีการทุจริตจริง พร้อมทั้งมีการส่งฟ้องเพื่อดำเนินคดีทางอาญาด้วย

- ข่าวกว่า “ซื้ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ.” (ยอดเยี่ยม/2526/มติชน) เป็นข่าวที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พรบ.งบประมาณรายจ่ายฯ พบปัญหาความไม่ชอบมาพากลในการจัดซื้อสินค้าของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และพบว่ามีการจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาด้วยวิธีพิเศษโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอีก 15 แห่ง ทำให้นายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้มีคำสั่งให้สอบสวนและยกเลิกการจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาที่พบว่ามีการทุจริตเกิดขึ้น
- ข่าวกว่า “หลายแก๊งมาเฟีย ทุจริตเครื่องราชฯ” (ยอดเยี่ยม/2530/มติชน) เป็นข่าวที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตรวจพบว่ามีรายการขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ผู้ทำประโยชน์แก่ทางราชการกว่า 750 ราย โดยระบุว่าได้รับบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่วัดและโรงเรียน ทั้งๆที่มีหลักฐานว่าวัดจำนวน 23 แห่งออกใบอนุโมทนาบัตรโดยไม่ได้มีการบริจาคจริง นายมารุต บุญนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น จึงสั่งให้ตรวจสอบทั้ง 23 วัด พบว่ามีกร่วมมือกันทุจริตจริงระหว่างพระชั้นผู้ใหญ่กับข้าราชการในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- ข่าวกว่า “หลายแก๊งมารศาสนา” (ยอดเยี่ยม/2532/มติชน) เป็นข่าวที่มีการเปิดโปงพฤติกรรมของข้าราชการในกรมการศาสนาที่ร่วมกันปลอมแปลงใบอนุโมทนาบัตรการบริจาคเงินพระ และกลุ่มบุคคล (พระ) ในวัดมหาธาตุฯ กทม.ร่วมกันปลอมหนังสือตราตั้งพระอุปัชฌาย์ให้กับพระวัดต่างๆ เพื่อหาประโยชน์ จนในที่สุด คนกลุ่มนี้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีในข้อหา ร่วมกันใช้เอกสารปลอมแต่งตั้งพระอุปัชฌาย์วิสามัญในหลายวัด
- ข่าวกว่า “เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน” (ยอดเยี่ยม/2536/มติชน) เป็นข่าวที่มีการตีแผ่กระบวนการพิจารณางบประมาณรายจ่ายฯ ของคณะกรรมการวิสามัญในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพบว่านักการเมืองที่มาเป็นกรรมการต่างมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้ทั้งกับตัวเอง และให้พรรค ถือว่าเป็นกระบวนการผลาญงบประมาณรายจ่ายของประเทศ คิดเป็นมูลค่ากว่า 5 แสนล้านบาท
- ข่าวกว่า “เปิดโปงขบวนการการเมือง-ข้าราชการเขมืองบคอมพิวเตอร์” (ยอดเยี่ยม/2540/มติชน) เป็นกรณีที่มีนักการเมืองและข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกันหาประโยชน์จากโครงการปฏิรูปการศึกษาของรัฐมนตรีว่า

การกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น ด้วยการถือยศเปก หรือคุณสมบัติของครู
ภักดิ์ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบางบริษัทที่เข้าประมูลจัดซื้ออุปกรณ์ตาม โกรง
การนี้

- ข่าวกว่า “ล้มขบวนการงานปฎิบัติ” (ชมเชย/2540/ไทยรัฐ) เป็นข่าวที่แสดงถึงความไม่
ชอบมาพากลในการประมูลจัดซื้อปุ๋ยราคาถูกลงสำหรับเกษตรกร โดยเชื่อว่ามี
นักการเมืองและข้าราชการประจำอยู่เบื้องหลังในการ “ฮั้ว” ประมูล จนในที่สุด
ต้องสั่งยกเลิกการประมูลครั้งนี้
 - ข่าวกว่า “โค่นขบวนการงานสาธารณสุข 1,400 ล้าน” (ยอดเยี่ยม/2541/มติชน)
เป็นข่าวกรณีที่ดินใกล้ชิดนักการเมืองที่มีอำนาจในกระทรวงสาธารณสุข
พยายามใช้อำนาจบังคับให้สถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้อง
ซื้อยาและเวชภัณฑ์ในอัตราที่แพงกว่าราคาปกติหลายเท่า จนทำให้ชมรม
แพทย์ชนบท และองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสาธารณสุขต่างๆ ต้องออกมา
เคลื่อนไหวกดดันให้จัดการสอบสวนเอาผิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องจนถึงที่สุด ซึ่งจาก
เหตุการณ์ในครั้งนี้ ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขต้องลาออกจาก
ตำแหน่งไปในที่สุด
 - ข่าวกว่า “ผ่าอาณาจักรสื่อรัฐ-กองทัพ เปิดกรุสมบัติสู่ความโปร่งใส” (ชม
เชย/2541/กรุงเทพธุรกิจ) เป็นข่าวการขุดคุ้ยถึงกระบวนการเรียกรับผล
ประโยชน์จากการให้เช่าคลื่นความถี่ในสถานีวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะ
สถานีวิทยุในสังกัดกองทัพบกที่ดำเนินการอย่างไร้ระเบียบและมีเงื่อนไข
กระทั่งผู้บัญชาการทหารบกต้องออกคำสั่งให้วางระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ
การให้เช่าสถานีเสียบใหม่เพื่อให้เกิดความรัดกุมและมั่นใจได้ว่าจะไม่มีการนำ
เอาสื่อของรัฐไปมุ่งหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างที่เคยปรากฏมาในอดีต
- 4) ข่าวกว่าการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 2 ผลงานข่าว ได้แก่
- ข่าวกว่า “เสี่ยสองปั่นหุ้น” (ยอดเยี่ยม/2535/ประชาชาติธุรกิจ) เป็นข่าวคดีที่นาย
สอง วัชรศรีโรจน์ หรือเสี่ยสอง นักเล่นหุ้นคนดัง ได้อาศัยช่องว่างของ
กฎหมายดำเนินการปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์จนเกิดความวุ่นวาย ถือเป็นการ
กระทำความผิดฐานฉ้อโกง และกลายเป็นต้นแบบของคดีการก่ออาชญากรรม
ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม
 - ข่าวกว่า “หลายขบวนการนักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินปีปีซี 80,000 ล้าน”
(ยอดเยี่ยม/2539/มติชน) เป็นข่าวกรณีที่เครือข่ายนักธุรกิจและนักการเมือง
ร่วมมือกันใช้ธนาคารพาณิชย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นแหล่ง
แสวงหาผลประโยชน์ จนกระทั่งเกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบ

เศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งต่อมาก็ได้มีการจับกุมดำเนินคดีกับผู้บริหารระดับสูง
ของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ นับเป็นกรณีการเปิดโปงกระบวนการก่อ
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีความลึกซึ้งซับซ้อนมาก

- 5) ข่าวอื่นๆ ที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อ
ราษฎร์บังหลวง / หรือเป็นการทุจริตฉ้อโกงในภาคเอกชน / หรือการกระทำ
ผิดในหมู่สงฆ์ จำนวน 8 ผลงานข่าว ได้แก่
- ข่าว “เผชิญหน้า ขกก.” (ยอดเยี่ยม/2523/ไทยรัฐ) เป็นข่าวที่ขบวนการโจรก่อ
การร้ายในภาคใต้ หรือ ขกก. กระทำการทำทลายอำนาจรัฐด้วยการจับตัว
ประกัน 7 คนเพื่อเรียกค่าไถ่ โดยก่อนหน้านี้ ก็ได้มีการใช้กำลังปะทะกับเจ้า
หน้าที่ของรัฐหลายครั้ง ขณะเดียวกัน ผู้สื่อข่าวก็ยอมเสี่ยงเข้าไปเผชิญหน้ากับ
ขกก. เพื่อสัมภาษณ์ถึงสาเหตุของการต่อสู้กับอำนาจรัฐรวมทั้งการจับตัว
ประกัน
 - ข่าว “รอยเปื้อนในวงการศึกษาน” (ชมเชย/2527/มติชน) เป็นข่าวที่ครูชาวยระดับ
ประถม 2 คนได้ก่อพฤติกรรมข่มขืนเด็กนักเรียนหญิง รวมกันถึง 17 คน
กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการสอบสวนพบว่ามีความผิดจริงตามที่มีการ
กล่าวหา และมีคำสั่งให้ไล่ออกจากราชการ 1 คน ส่วนอีกคนหนึ่งถูกย้ายไปยัง
โรงเรียนอื่น แต่การสอบสวนก็ยังดำเนินต่อไป
 - ข่าว “ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์” (ยอดเยี่ยม/2531/แนวหน้า) เป็นข่าวกรณี
การติดตามทวงคืนวัตถุโบราณ คือ ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ ซึ่งหายไป
จากปราสาทหินเขาพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ ตั้งแต่ปี 2508 แต่มีผู้ไปพบทับหลังดัง
กล่าวตั้งแสดงอยู่ในสถาบันศิลปะแห่งนครซิดนีย์ สหรัฐอเมริกาหลังจากนั้น
หลายฝ่ายก็ช่วยกันผลักดันทวงคืน จนในที่สุด สถาบันดังกล่าว ได้ยินยอม
มอบทับหลังคืนสู่ประเทศไทย โดยมีมูลนิธิของชาวอเมริกันช่วยจัดหาวัตถุ
โบราณไปทดแทนทับหลังด้วย
 - ข่าว “วิกฤตสวนลุมพินี” (ชมเชย/2536/ไทยรัฐ) เป็นข่าวการคัดค้านไม่ให้
กรุงเทพมหานครยินยอมให้บริษัทรถไฟฟ้านายงใช้พื้นที่ภายในสวนลุมพินี
ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญของคนกรุงเทพฯ ไปสร้างเป็นอู่รถไฟ
ฟ้า และในที่สุด บริษัทได้ยินยอมย้ายอู่ดังกล่าวไปยังสถานีต้นทางสถานีขนส่ง
หมอชิตเดิม
 - ข่าว “ขจัดยอดมารศาสนา-ยันตระ-พุทธโร” (ชมเชย/2538/ข่าวสด) เป็นข่าวการ
เปิดโปงพฤติกรรมที่ผิดพระธรรมวินัยและผิดกฎหมายอาญาของพระภิกษุชื่อ
ดัง ซึ่งมีผู้เคารพนับถือมากมาย ได้แก่พระยันตระ อมโรภิกขุ และพระภาวนา

พุทธโธ จนกระทั่งพระยันตระต้องหลบหนีออกนอกประเทศไทย ส่วนภาวนา
พุทธโธ ถูกดำเนินคดี พร้อมแม่ชีอีก 7 คน

- ข่าวกว่า “พระยอดศักดิ์สังหารโหดแม่หม่มสาวโจแอน” (ชมเชย/2539/ไทยรัฐ) เป็นคดีสะเทือนขวัญที่แม่หม่มสาวชาวสหรัฐฯ ได้เดินทางไปเที่ยวยังวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี และถูกพระรูปหนึ่งไปข่มขืนและฆ่าปิดปากทิ้งไปในถ้ำ แต่ด้วยการปฏิบัติงานอย่างเกะกะติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้สามารถสืบสาวไปจนถึงตัวคนร้ายได้ในที่สุด
- ข่าวกว่า “ผ่าจรรยาบรรณหมอ ขบวนการขายไต” (ยอดเยี่ยม/2542/ไทยรัฐ) เป็นข่าวที่แพทย์โรงพยาบาลวชิรปราการ มีพฤติกรรมที่สื่อว่ามีการนำไตจากผู้ป่วยที่ใกล้เสียชีวิตมาขายให้กับผู้ที่ต้องการผ่าตัดเปลี่ยนไต และในที่สุดพฤติกรรมนี้ก็ถูกเปิดโปง และแพทย์สภาก็ได้มีคำสั่งลงโทษแพทย์ที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้แล้ว
- ข่าวกว่า “ผ่าอาณาจักรธรรมกาย วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าที่คิด” (ชมเชย/2542/เดลินิวส์) เป็นข่าวการเปิดโปงพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากคำสอนในพระพุทธศาสนา ของวัดพระธรรมกาย ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบด้านทางธรรม ความรู้สึกของชาวพุทธ นอกจากนี้ ยังมีกรณีการละเมิดกฎหมายอาญาในข้อหาปลอมแปลงเอกสารของพระเจ้าอาวาส

จากการแยกประเภทข่าวที่ได้รับรางวัลทั้ง 40 ข่าว ยังพบด้วยว่าในบางข่าวก็มีความคาบเกี่ยวกันระหว่างข่าวแต่ละประเภท เช่น ข่าวเปิดโปงขบวนการไม้ซุงเถื่อน เป็นการคาบเกี่ยวระหว่างข่าวการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยนักการเมืองหรือข้าราชการประจำ และข่าวการทุจริตของนักการเมืองหรือข้าราชการประจำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าข่าวประเภทที่
ได้รับรางวัลส่วนใหญ่ หรือประมาณ 80% เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤตินิชอบของนักการเมืองและข้าราชการประจำ

4.2 ที่มาของข่าวที่ได้รับรางวัล

ในการศึกษาถึงที่มาของผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลของมูลนิธิอิสรเสรี อมรินทร์กุล มีความมุ่งหมายที่ต้องการทราบถึงจุดกำเนิดของของข่าวสืบสวนสอบสวน โดยเฉพาะข่าวสืบสวนสอบสวนที่เป็นการเปิดโปงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ตามนัยของการแบ่งประเภทข่าวในประเภทที่ 1-4 โดยสามารถแบ่งที่มาหรือจุดกำเนิดของข่าวได้ดังต่อไปนี้

- 1) การสังเกต หรือการริเริ่มของผู้สื่อข่าว ได้แก่ ข่าว “ขังลิ้ม” ข่าว “คดีประวัตินิติศาสตร์ อุ่ม-ฆ่า 2 แม่ลูก” ข่าว “เปิดโปงขบวนการ สปก.อภัยส” ข่าว “อมหัว

- รถจักร” ข่าว่า “ผลาญป่าสาละวิน” และข่าว่า “ผ่าจรรยาบรรณหมอ ขบวนการ
ซื้อขายไต”
- 2) การขยายผลจากคดีอาญา หรือคดีอุกฉกรรจ์ ได้แก่ ข่าว่า “ฆ่าเพื่อน อ.ส. 8 ศพ”
ข่าว่า “ฆ่าพระนักสู้ระเบิดหินเถื่อน” ข่าว่า “วิสามัญฆาตกรรม 7 ศพ” และข่าว่า
“ฆ่าพระยอดซัดสังหารโหดเหม้มโจแอน”
 - 3) การรณรงค์ของภาคประชาชน (นักศึกษา/องค์กรพัฒนาเอกชน) ได้แก่ ข่าว่า
“เผาบ้านนา
ทราย” ข่าว่า “โค่นทำลายป่าเขาสอยดาว” ข่าว่า “ป่าดงใหญ่ ใครทำลาย” และ
ข่าว่า “โค่นขบวนการงานยากระทรวงสาธารณสุข 1,400 ล้าน”
 - 4) การร้องเรียนของผู้เสียหาย ได้แก่ ข่าว่า “รอยเบื่อนในวงการศึกษา” ข่าว่า “ทลาย
ขบวนการยาฆ่า ปลาคนักไทยต้านภัยยาฆ่า” ข่าว่า “โรงไฟฟ้าหางดง อภัยศ”
ข่าว่า “พฤษะแก้วโรงงาน ถื่อน คร่าชีวิตทำลายสิ่งแวดล้อม” และข่าว่า “เปิดโปง
ขบวนการการเมือง-ข้าราชการเหมือขงบคอมพิวเตอร์”
 - 5) การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ข่าว่า “ซื้ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ.”
ข่าว่า “เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน” ข่าว่า “ทลายขบวนการ
นักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินบิบีซี 80,000 ล้าน” ข่าว่า “ล้มขบวนการ
งานปฎิ” และข่าว่า “เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเถื่อน”
 - 6) การดำเนินการของฝ่ายบริหาร ได้แก่ ข่าว่า “ทุจริต รพท.” ข่าว่า “สีกชิงเก้าอี้
อธิบดีกรมอัยการ” ข่าว่า “ทลายแก๊งมาเฟีย ทุจริตเครื่องราชฯ” ข่าว่า “ทลายแก๊ง
มารศาสนา” ข่าว่า “สวนป่ากิตติ อีกเหลี่ยมของนักการเมืองที่ไม่รู้จักพอ” ข่าว่า
“เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว” และข่าว่า “ผ่าอาณาจักรสื่อรัฐ-กองทัพ
เปิดกรุสมบัติสู่ความโปร่งใส”

4.3 การใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อ

วัฒนธรรมการใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อ ถือว่าเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
ในการนำเสนอรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพราะการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน
ส่วนมากจะเป็นการเปิดโปงถึงพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากลของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทำ
ให้คนเหล่านั้นสูญเสียผลประโยชน์ที่เคยได้รับ หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนั้น จึงมี
ความจำเป็นต้องปกปิดผู้ให้ข่าว เพื่อเป็นการปกป้องแหล่งข่าวไม่ให้ได้รับผลกระทบจาก
การเปิดเผยข่าวหรือข้อมูลที่น่ามาเสนอในข่าว ซึ่งถือเป็นจริยธรรมของนักข่าวที่จะต้องปก
ป้องหรือไม่เปิดเผยชื่อแหล่งข่าวออกไป

จากการศึกษาเนื้อหาของการนำเสนอข่าวของข่าวที่คณะกรรมการประกวดของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล พบว่ามีการใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อมาตั้งแต่ข่าวที่ได้รางวัลข่าวยอดเยี่ยมในปี 2516 คือ ข่าว “ฆ่าเพื่อน อ.ส.8 ศพ” ซึ่งวิธีการปกปิดแหล่งข่าวสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้คำว่า “แหล่งข่าวระดับสูงใน...เปิดเผยว่า...” หรือ “รายงานข่าวแจ้งว่า...” หรือ “ผู้สื่อข่าวรายงานว่า...” ซึ่งการใช้รายงานข่าว หรือใช้ผู้สื่อข่าวเป็นผู้รายงานนี้มีผู้นิยมใช้กันมากในระยะหลัง เพราะนอกจากจะเป็นการช่วยปกป้องแหล่งข่าวอย่างเต็มที่แล้ว ยังช่วยลดปัญหาความไม่น่าเชื่อถืออันเนื่องมาจากการใช้คำว่า “แหล่งข่าว...” อีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตอีกว่าข่าวการทุจริตของนักการเมือง หรือข้าราชการประจำทุกข่าวจะเป็นข่าวที่มีการใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อค่อนข้างมาก นับตั้งแต่ข่าว “ทุจริต ร.พ.ช.” ในปี 2522 ข่าว “ชื่ออุปกรณ์การศึกษาของ ส.ป.จ.” ในปี 2526 ข่าว “เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน” ในปี 2536 เป็นต้น ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการที่ข่าวเปิดโปงการทุจริตของข้าราชการและนักการเมืองเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจที่สามารถให้คุณให้โทษกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ได้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีการปกป้องแหล่งข่าวไว้

4.4 การใช้แหล่งข่าวเอกสาร

ในการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน นอกจากแหล่งข่าวที่เป็นบุคคลทั้งแบบเปิดเผยชื่อและไม่เปิดเผยชื่อแล้ว แหล่งข่าวที่เป็นเอกสารก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ข่าวที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือ ผู้อ่านมีความมั่นใจว่าข่าวที่หนังสือพิมพ์นำเสนอมีน้ำหนัก เพราะมีเอกสารหลักฐานยืนยัน ขณะเดียวกัน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กำลังถูกเปิดโปงพฤติกรรมทุจริตประพฤติมิชอบอาจจะจางนต่อหลักฐานเร็วขึ้น การนำคนผิดมาดำเนินคดีและลงโทษสามารถทำได้รัดกุมขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดของมูลนิธิอิศรา อมันตกุลทั้ง 40 ผลงานข่าวข้างต้น พบว่ามีการใช้แหล่งข่าวที่เป็นเอกสารมาตั้งแต่ข่าวที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมในปี 2518 คือ ข่าว “การโค่นป่าเขาสอยดาว” ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ กล่าวคือ

1. หนังสือเรียนของชาวสวนที่ยื่นต่อกรมป่าไม้
2. หนังสือคำสั่งย้ายข้าราชการของอธิบดีกรมป่าไม้

แต่ผลงานข่าวที่เริ่มเน้นการใช้แหล่งข่าวที่เป็นเอกสารมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ ข่าว “ทุจริต ร.พ.ช.” ข่าวยอดเยี่ยมประจำปี 2522 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเอกสารส่วนใหญ่ที่นำมาเสนอในข่าวเป็น “บันทึกข้อความ” หรือเอกสารสำหรับการสื่อสารกันภายในหน่วยงาน เกี่ยวกับการจัดประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการต่างๆของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท หรือ ร.พ.ช.

รวม 29 ชิ้น แสดงให้เห็นว่าหลักฐานหรือแหล่งข่าวที่เป็นเอกสารเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการใช้ประกอบการนำเสนอข่าวให้มีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ต่อมา การใช้แหล่งข่าวที่เป็นเอกสารก็ได้รับความนิยมเรื่อยมา และมีการพัฒนาไปมากขึ้นกว่าเดิมที่มีการใช้เพียงเอกสารที่เป็นหนังสือเรียน หรือคำสั่งโยกย้ายข้าราชการ หรือ บันทึกข้อความเพื่อสื่อสารกันภายในหน่วยงาน แต่ในข่าว “หลายแก๊งค์คุนเครื่องราชฯ” ข่าวยอดเยี่ยมประจำปี 2530 เริ่มมีหลักฐานเอกสารอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากเอกสาร 3 ประเภทข้างต้น อาทิ ในอนุโมทนาบัตร สำนักพระราชกิจจานุเบกษาปลอม บัญชีเงินฝาก ฯลฯ ทั้งนี้ การนำเสนอหลักฐานหรือแหล่งข่าวที่เป็นเอกสารสามารถทำได้ 2 แบบคือ นำข้อความจากเอกสารนั้น ทั้งหมดหรือบางส่วนมาตีพิมพ์ในเนื้อข่าว หรือ ถ่ายภาพตัวเอกสารลงตีพิมพ์เลย เพื่อแสดงให้เห็นว่าการได้มาซึ่งเอกสารนั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่าก่อนเวลาที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 มีผลบังคับใช้ในเดือนธันวาคม 2540 การใช้แหล่งข่าวเอกสารที่เป็นเอกสารของทางราชการ ซึ่งตามกฎหมายถือว่าเป็นเอกสารลับนั้น ก็ทยอยถูกเปิดเผยให้กับสาธารณชนทราบผ่านการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเอกสารเหล่านั้น ส่วนใหญ่ได้มาด้วยความสนิทสนมส่วนตัวระหว่างแหล่งข่าวบุคคลทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยชื่อนั่นเอง

4.5 ความต่อเนื่องในการเสนอข่าว

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาว่าข่าวสืบสวนสอบสวนเรื่องใด มีความสมบูรณ์แบบ หรือเป็นข่าวสืบสวนสอบสวนที่ดี ได้แก่ การ “กั๊กไม่ปล่อย” หรือการเกะกิดในการนำเสนอข่าวนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาใด ระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งการเสนอข่าวเรื่องนั้น มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น

ดังนั้น ในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวประเภทที่ได้รับรางวัลมูลนิธิอิศรา อมันตกุลทั้ง 40 ข่าวจะพบว่าผลงานข่าวเกือบทั้งหมด เป็นการรายงานข่าวอย่างต่อเนื่อง และใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน ยกเว้นเพียง 2 ข่าว ได้แก่ ข่าว “ขังลิ้ม” ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รางวัลข่าวยอดเยี่ยมปี 2515 และข่าว “รอยเปื้อนในวงการศึกษาศึกษา” ของหนังสือพิมพ์มติชน รางวัลข่าวชมเชยในปี 2527 ที่มีการเสนอข่าวเพียง 2 วันและ 3 วันตามลำดับ เท่านั้น ที่ใช้เวลาในการนำเสนอข่าวเพียงไม่กี่วัน ก็สามารถเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงแล้ว

อย่างไรก็ตาม ข่าวที่ได้รับรางวัลที่เหลือส่วนใหญ่ จะมีระยะเวลาการนำเสนอข่าวที่ต่อเนื่องยาวนาน อาทิ ข่าว “ฆ่าเพื่อน อ.ส. 8 ศพ” รางวัลยอดเยี่ยมในปี 2516 นำเสนอครั้งแรกในวันที่ 8 มีนาคม 2516 จากนั้นก็มีการนำเสนอเกือบทุกวัน ตลอดเดือนมีนาคม เมษายน 2516 มาเริ่มขาดหายไปเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม จากนั้นมีการนำเสนออีก 4 วันในเดือนมิถุนายน ก่อนจะนำไปนำเสนอครั้งสุดท้ายในวันที่ 2 ตุลาคม 2516 ซึ่งรายงานข่าวว่าศาลมีคำสั่งลงโทษผู้ต้องหาในคดีดังกล่าว

ผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลอีกข่าวหนึ่งที่มีการนำเสนออย่างต่อเนื่องได้แก่ข่าว “ทุจรีต ร.พ.ช.” ข่าวยอดเยี่ยมในปี 2522 ซึ่งนำเสนอครั้งแรกในวันที่ 2 มกราคม 2522 และนำเสนอต่อเนื่องมาเกือบทุกวันในเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม จนกระทั่งมานำเสนอต่อเนื่องลงในเดือนเมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม (เสนอข่าวเพียงวันเดียว) และกันยายน ก่อนจะนำเสนอข่าวนี้เป็นวันสุดท้ายในวันที่ 9 ตุลาคม 2522

นอกจากนี้ ผลงานข่าว “หลายแก๊งมาเพียเครื่องราชฯ” ข่าวยอดเยี่ยมในปี 2530 ก็เป็นอีกข่าวหนึ่ง ซึ่งมีการนำเสนอแบบต่อเนื่องยาวนาน กล่าวคือ มีการนำเสนอครั้งแรกในวันที่ 30 ธันวาคม 2529 และนำเสนอต่อเนื่องกันมาทุกเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2530 ก่อนจะเกาะติดนำเสนอเลยไปถึงปี 2531 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรายงานผลการพิจารณาคดีผู้กระทำผิดในศาลอาญาที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะๆ

ส่วนผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลอื่นๆ ที่มีการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข่าวนั้นๆ ได้แก่

- ข่าว “เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน” (ยอดเยี่ยม/2536/มติชน) วันที่ 10 มกราคม-31 ธันวาคม 2536
- ข่าว “ขจัดยอดमारศาสนา-อันตราย-พุทธโร” (ชมเชย/2538/ข่าวสด) วันที่ 16 มกราคม 2537 - 29 พฤศจิกายน 2538
- ข่าว “หลายขบวนการนักการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินบีบีซี 80,000 ล้านบาท” (ยอดเยี่ยม/2539/มติชน) วันที่ 26 มกราคม - 18 ธันวาคม 2539
- ข่าว “เปิดโปงขบวนการการเมือง - ข้าราชการเขม็อบงบคอมพิวเตอร์” (ยอดเยี่ยม/2540/มติชน) วันที่ 5 กุมภาพันธ์ - 23 ธันวาคม 2540

4.6 ความสิ้นสุดของข่าว

ประเด็นคำถามสำคัญถึงประสิทธิผลของการนำเสนอข่าวสืบสวนสอบสวนที่เป็น การเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชัน ว่าจะมีผลต่อการลดปัญหาการคอร์รัปชันได้มากน้อยเพียงใดนั้น อยู่ที่ว่า “ความสิ้นสุดของข่าว” ที่เป็นผลของการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นที่มาของการวิพากษ์วิจารณ์ว่าหนังสือพิมพ์ไทยมักไม่นำเสนอข่าวให้ “สิ้นสุด” ถึงขั้นสามารถนำเอาผู้กระทำความผิด หรือ “คนโกง” มาลงโทษขั้นสูงสุดตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัว และเป็นผลให้ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไม่ลดหรือหมดไปจากสังคมไทย

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวประกวดที่ได้รับรางวัลของมูลนิธิอิสิสรา อมันตกุล ตั้งแต่ปี 2515-2542 สามารถแยกแยะ “ความสิ้นสุด” ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 40 ข่าว ณ

วันที่มีการส่งข่าวเข้าประกวด หรือวันที่ 31 ธันวาคม ของปีการประกวดนั้นๆ ได้ดังต่อไปนี้
(คูตารางที่ 2 ประกอบ)

1. ศาลมีคำพิพากษา ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด จำนวน 4 ผลงานข่าว ได้แก่
 - ข่าวฆ่าเพื่อน อ.ส.8 ศพ (ยอดเยี่ยม/2516/ไทยรัฐ)
 - ฆ่าพระนักสู้ระเบิดหินเดือน (ยอดเยี่ยม/2521/เดลินิวส์)
 - วิสามัญฆาตกรรม 7 ศพ (ยอดเยี่ยม/2525/เดลินิวส์)
 - พระยอดซัดสังหาร โทคเหม่มสาวโจแอน (ชมเชย/2539/ไทยรัฐ)
2. อยู่ระหว่างการพิจารณาชั้นศาล จำนวน 6 ผลงานข่าว ได้แก่
 - ทูจริด รพช. (ยอดเยี่ยม/2522/ไทยรัฐ)
 - ทลายแก๊งค์มาเฟียทูจริดเครื่องราช (ยอดเยี่ยม/2530/มติชน)
 - สวนป่ากิดติ อีกเหลี่ยมของนักการเมืองที่ไม่รู้จักพอ (ยอดเยี่ยม/2533/ไทยรัฐ)
 - เลี่ยสองปีนหูน (ยอดเยี่ยม/2535/ประชาชาติธุรกิจ)
 - คดีประวัติศาสตร์ อู๋ม-ฆ่า 2 แม่ลูก (ยอดเยี่ยม/2537/ข่าวสด)
 - ขจัดยอดมารศาสนา-ยันตระ-พุทโธ (ชมเชย/2538/ข่าวสด)
3. อยู่ระหว่างเตรียมสำนวนเพื่อฟ้องศาล จำนวน 3 ผลงานข่าว ได้แก่
 - ทลายขบวนการนักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินปีปีซี 80,000 ล้านบาท (ยอดเยี่ยม/2539/มติชน)
 - โคนขบวนการงานยาสาธารณสุข 1,400 ล. (ยอดเยี่ยม/2541/มติชน)
 - ผ่าอาณาจักร “ธรรมกาย” วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าคาดคิด (ชมเชย/2542/เดลินิวส์)
4. อยู่ระหว่างการติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 3 ผลงานข่าว ได้แก่
 - ทลายแก๊งมารศาสนา (ยอดเยี่ยม/2532/มติชน)
 - เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน (ยอดเยี่ยม/2536/มติชน)
 - พิชิตะกัวโรงงานเถื่อน คร่าชีวิตทำลายสิ่งแวดล้อม (ชมเชย/2539/กรุงเทพธุรกิจ)
5. มีการตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อลงโทษทางวินัย / มีการถูกโยกย้าย จำนวน 6 ผลงานข่าว ได้แก่
 - การโค่นทำลายป่าเขาสอยดาว (ยอดเยี่ยม/2518/เดลิโหม์)
 - สึกจึงเก้าอี้อธิบดีกรมอัยการ (ชมเชย/2524/มติชน)
 - รอยเปื้อนในวงการศึกษา (ชมเชย/2527/มติชน)

- เปิดโปงขบวนการการเมือง-ข้าราชการเขมือบบงบฯ คอมพิวเตอร์ (ยอดเยี่ยม/2540/มติชน)
 - ฆาตกรรมป่าสาละวิน (ชมเชย/2542/เดลินิวส์)
 - ผ่าจรรยาบรรณหมอบขบวนการซื้อขายไต (ยอดเยี่ยม/2542/ไทยรัฐ)
6. ปัญหาได้รับการแก้ไข แต่ไม่ได้ดำเนินการกับผู้กระทำผิดหรือทุจริต จำนวน 9 ผลงานข่าว ได้แก่
- ชังลิ้ม (ยอดเยี่ยม/2515/เดลินิวส์)
 - เสดิณหน้า ขจก. (ยอดเยี่ยม/2523/ไทยรัฐ)
 - ชื่ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ. (ยอดเยี่ยม/2526/มติชน)
 - สัญญาทาส ไทย-อีอีซี (ยอดเยี่ยม/2528/มติชน)
 - ทับหลังนารายณ์บรรทมศิลปี (ยอดเยี่ยม/2531/แนวหน้า)
 - วิกฤตสวนลุมพินี (ชมเชย/2536/ไทยรัฐ)
 - อมหัวรถจักร (ชมเชย/2537/มติชน)
 - โรงไฟฟ้าอภัยสงคางคอง (ชมเชย/2538/ผู้จัดการรายวัน)
 - ล้มขบวนการงาบปุย (ชมเชย/2540/ไทยรัฐ)
7. เกิดความตื่นตัวต่อปัญหา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นยังไม่ได้รับการแก้ไข และไม่มี การดำเนินการกับผู้กระทำผิดหรือทุจริต จำนวน 9 ผลงานข่าว ได้แก่
- เผาบ้านนาทราย (ยอดเยี่ยม/2517/ประชาธิปไตย)
 - การทำเหมืองแร่ในทะเล (ยอดเยี่ยม/2520/สยามรัฐ)
 - เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเถื่อน (ยอดเยี่ยม/2529/แนวหน้า)
 - ป่าดงใหญ่...ใครทำลาย (ยอดเยี่ยม/2534/ไทยรัฐ)
 - เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยสงค (ชมเชย/2537/มติชน)
 - ทลายขบวนการยამ้า ปุ่ลุกสำนักไทยด้านภักยยาม้า (ยอดเยี่ยม/2538/มติชน)
 - เปิดโปงขบวนการฆาตกรรมป่าวังน้ำเขียว (ชมเชย/2540/เดลินิวส์)
 - ผ่าอาณาจักรสี่รัฐ-กองทัพ เปิดกรุสมบัติสู่ความโปร่งใส (ชมเชย/2541/ กรุงเทพธุรกิจ)
 - เปิดเครือข่ายมหันตภักยยาม้า (ชมเชย/2542/ผู้จัดการ)

ตารางที่ 2

รางวัลช่วยยอดเยี่ยมและข่าวชมเชย มูลนิธิอิศรา อมันตกุล พ.ศ.2515 – 2542

แสดงผล “ความสิ้นสุดของข่าว

ปี.พ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	ความสิ้นสุดของข่าว
2515	ข่าวยอดเยี่ยม	ขังลิ้ม	ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัว
2516	ข่าวยอดเยี่ยม	ฆ่าเพื่อน อ.ส. 8 ศพ	ข้าราชการถูกตัดสินจำคุก
2517	ข่าวยอดเยี่ยม	เผาบ้านนาทราย	ชาวบ้านกลับหมู่บ้าน
2518	ข่าวยอดเยี่ยม	การ โคนทำลายป่าเขาสอยดาว	ยกเลิกสัมปทาน / สอบสวนข้าราชการ
2519	ไม่มีข่าวใดได้รับรางวัลยอดเยี่ยม		
2520	ข่าวยอดเยี่ยม	การทำเหมืองแร่ในทะเล	รัฐบาลต้นตอเข้ามาดูแลปัญหา
2521	ข่าวยอดเยี่ยม	ฆ่าพระนักสู้ระเบิดหินเดือน	ผู้ต้องหาถูกจำคุก
2522	ข่าวยอดเยี่ยม	ทูจวิต รพช.	ข้าราชการถูกดำเนินคดี
2523	ข่าวยอดเยี่ยม	เผชิญหน้า ขจก.	ขจก.ปล่อยตัวประกัน
2524	รางวัลชมเชย	ศึกชิงเก้าอี้อธิบดีกรมอัยการ	พนักงานข้าราชการทูจวิต
2525	ข่าวยอดเยี่ยม	วิสามัญฆาตกรรม 7 ศพ	ข้าราชการถูกจำคุก
2526	ข่าวยอดเยี่ยม	ชื่ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ.	รวม.ศึกษาฯ สั่งยกเลิกสัญญา
2527	รางวัลชมเชย	รอยเปื้อนในวงการศึกษ	ข้าราชการถูกไล่ออก / โยกย้าย
2528	ข่าวยอดเยี่ยม	สัญญาทาส ไทย-อิอิซี (สละสิทธิ์ไม่รับรางวัล)	กรม.ยกเลิกมติ
2529	ข่าวยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการ ไม้ซุงเดือน	รัฐมนตรีลาออก
2530	ข่าวยอดเยี่ยม	ทลายแก๊งค์มาเฟีย ทูจวิตเครื่องราช	ดำเนินคดีชั้นศาล
2531	ข่าวยอดเยี่ยม	ทับหลังนารายณ์บรรทมศิลป์	ได้ทับหลังฯ คืน
2532	ข่าวยอดเยี่ยม	ทลายแก๊งค์มารศาสนา	ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม
2533	ข่าวยอดเยี่ยม	สวนป่ากิตติ อีกเหลี่ยมของนักการเมืองที่ไม่รู้จักพอ	ดำเนินคดีชั้นศาล
2534	ข่าวยอดเยี่ยม	ป่าดงใหญ่...ใครทำลาย	พระประจักษ์ฟื้นผืนดิน
2535	ข่าวยอดเยี่ยม	เสียชีวิตบนหิ้ง	ดำเนินคดีชั้นศาล
2536	ข่าวยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน	ตำรวจตรวจสอบผู้กระทำผิด
	รางวัลชมเชย	วิกฤติสวนลุมพินี	ยกเลิกการใช้สวนลุมพินี
2537	ข่าวยอดเยี่ยม	คดีประวัติศาสตร์ อุ้ม-ฆ่า 2 แม่ลูก	ดำเนินคดีชั้นศาล
	รางวัลชมเชย	เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยศ	ยกเลิกมติ กรม. / รัฐมนตรีลาออก
	รางวัลชมเชย	อมห้วงจักร	ได้ห้วงจักรคืน / หาค้นผิวดมไทย
2538	ข่าวยอดเยี่ยม	ทลายขบวนการยาบ้า ปลูกสำนึกไทยด้านภัยยาบ้า	ประชาชนตื่นตัวมากขึ้น
	รางวัลชมเชย	โรงไฟฟ้าอภัยศทางคง	ยกเลิกโครงการ
	รางวัลชมเชย	ขจัดยอดมารศาสนา-อันตระ-พุทธโร	จับสึก / ดำเนินคดีชั้นศาล

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปีพ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	ความโดดเด่นของข่าว
2539	ข่าวยอดเยี่ยม	หลายขบวนการนักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงิน บีบีซี 80,000 ล้านบาท	ตำรวจจับกุมนักธุรกิจดำเนินคดี
	รางวัลชมเชย	พืษตะกั่วโรงงานเดือน คร่าชีวิตทำลายสิ่งแวดล้อม	ปิดโรงงาน / ติดตามจับกุมผู้ต้องหา
	รางวัลชมเชย	พระยอดศักดิ์สังหาร โหดเหี้ยมสาวโจแอน	ถูกศาลสั่งประหารชีวิต
2540	ข่าวยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการการเมือง-ข้าราชการเหมืองบงบฯ คอมพิวเตอร์	ยกเลิกสัญญา / สอบสวนวินัยข้าราชการ
	รางวัลชมเชย	เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว กินเสียงแผ่นดินของชาติ	ยึดบ้านที่บุกรุกป่า
	รางวัลชมเชย	ล้มขบวนการงานบุญ	ยกเลิกการประมูลบุญ
2541	ข่าวยอดเยี่ยม	โค่นขบวนการรายนยาสาธารณสุข 1,400 ล.	รัฐมนตรีลาออก / ตำรวจดำเนินคดีนักการเมือง / สอบวินัยข้าราชการ
	รางวัลชมเชย	ฝ่าอาณัติกรสื่อรัฐ-กองทัพ เปิดกรุสมบัติสู่ความ โปร่งใส	กองทัพบกปรับระเบียบการให้เช่าคลื่น
	รางวัลชมเชย	ผลาญป่าสาละวิน	ให้ข้าราชการออกจากราชการ
2542	ข่าวยอดเยี่ยม	ฝ่าจรรยาบรรณหมอมขบวนการซื้อขายไต	พักใบประกอบโรคศิลป์แพทย์
	รางวัลชมเชย	เปิดเครือข่าย มหันตภัยยาบ้า	-
	รางวัลชมเชย	ฝ่าอาณัติกร "ธรรมกาย" วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าคาด คิด	ถูกดำเนินคดีทางโลก

4.7 ผลกระทบของข่าว

ปัจจัยสุดท้ายของการประเมินผลของการนำเสนอข่าวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผลงานข่าวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดข่าวของมูลนิธิอิสรภาพ อมรินทร์กุล ได้แก่ “ผลกระทบจากการเสนอข่าว” ซึ่งสามารถแบ่งระดับของผลกระทบได้เป็น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 3 ประกอบ)

- ระดับที่ 1 มีผลในการดำเนินการกับผู้กระทำผิด แต่ไม่ชัดเจนว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเอาใจใส่ในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่ เพียงใด จำนวน 8 ผลงานข่าว
- ระดับที่ 2 มีผลในการที่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความใส่ใจที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหา แต่ไม่ชัดเจนว่ามีการดำเนินการกับผู้กระทำผิด จำนวน 17 ผลงานข่าว
- ระดับที่ 3 มีผลในการดำเนินการกับผู้กระทำผิด และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอาใจใส่ที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหามากขึ้น จำนวน 15 ผลงานข่าว

(ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

รางวัลขำยอดเยี่ยมและขำชมเชย มูลนิธิสุภา อมรินทร์กุล

พ.ศ.2515 – 2542

แสดงผล "ระดับของผลกระทบจากการเสนอข่าว"

ปี พ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	ระดับของผลกระทบ
2515	ขำยอดเยี่ยม	ขังลิ้ม	2
2516	ขำยอดเยี่ยม	ฆ่าเพื่อน อ.ส. 8 ศพ	1
2517	ขำยอดเยี่ยม	เผาบ้านนาทราย	2
2518	ขำยอดเยี่ยม	การ โคนทำลายป่าเขาสอยดาว	3
2519	ไม่มีข่าวใดได้รับรางวัลยอดเยี่ยม		
2520	ขำยอดเยี่ยม	การทำเหมืองแร่ในทะเล	2
2521	ขำยอดเยี่ยม	ฆ่าพระนักสู้ระเบิดหินเดือน	1
2522	ขำยอดเยี่ยม	ทุงริศ รพช.	1
2523	ขำยอดเยี่ยม	เผชิญหน้า ขก.	2
2524	รางวัลชมเชย	ศึกชิงเก้าอี้อธิบดีกรมอัยการ	3
2525	ขำยอดเยี่ยม	วิสามัญมาตรการ 7 ศพ	1
2526	ขำยอดเยี่ยม	ข้ออุปกรณ์การศึกษาของ สปจ.	2
2527	รางวัลชมเชย	รอยเปื้อนในวงการศึกษา	1
2528	ขำยอดเยี่ยม	สัญญาทาส ไทย-อียิปต์ (ละสิทธิไม่รับรางวัล)	2
2529	ขำยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเดือน	2
2530	ขำยอดเยี่ยม	ทลายแก๊งค์มาเฟีย ทุงริศเครื่องราช	3
2531	ขำยอดเยี่ยม	ทับหลังนารายณ์บรรทมศิลป์	2
2532	ขำยอดเยี่ยม	ทลายแก๊งค์มัจจุรศาสตร์	3
2533	ขำยอดเยี่ยม	สวนป่ากิดลี อีกเหลี่ยมของนักการเมืองที่ไม่รู้จักพอ	3
2534	ขำยอดเยี่ยม	ป่าดงใหญ่...ใครทำลาย	2
2535	ขำยอดเยี่ยม	เสียชีวิตบนหิน	3
2536	ขำยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน	3
	รางวัลชมเชย	วิกฤติสวนลุมพินี	2
2537	ขำยอดเยี่ยม	คดีประวัติศาสตร์ อุ้ม-ฆ่า 2 แม่ลูก	1
	รางวัลชมเชย	เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยศ	2
	รางวัลชมเชย	อมห้วงรถจักร	1
2538	ขำยอดเยี่ยม	ทลายขบวนการฆ่าม้า ปลุกสำนึก ไทยด้านภัยฆ่าม้า	2
	รางวัลชมเชย	โรงไฟฟ้าอภัยศทางดง	2
	รางวัลชมเชย	ขจัดยอดมัจจุรศาสตร์-ยันกระทะพุทโร	3

ปี พ.ศ.	ประเภทรางวัล	ผลงานรับรางวัล	ระดับของผล กระทบ
2539	ข่าวยอดเยี่ยม	หลายขบวนการนักธุรกิจการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินปีปีซี 80,000 ล้านบาท	3
	รางวัลชมเชย	พิชิตะแก้ว โรงงานเดือน คร่าชีวิตทำลายสิ่งแวดล้อม	3
	รางวัลชมเชย	พระยอคศกัตสังหารโหดหม่อมสาว โจแอน	1
2540	ข่าวยอดเยี่ยม	เปิดโปงขบวนการการการเมืองข้าราชการเขมือบบงบฯ คอมพิวเตอร์	3
	รางวัลชมเชย	เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว กินเงิบแผ่นดินของชาติ	2
	รางวัลชมเชย	ล้มขบวนการงานปฎิย	2
2541	ข่าวยอดเยี่ยม	โค่นขบวนการงานยาสาธารณสุข 1,400 ล.	3
	รางวัลชมเชย	ฝ่าอาณัติกรสี่รัฐ-กองทัพ เปิดกรุสมบัคิสู่ความโปร่งใส	2
	รางวัลชมเชย	ผลาญป่าสาละวิน	3
2542	ข่าวยอดเยี่ยม	ฝ่าจรรยาบรรณหมอขบวนการซื้อขายไต	3
	รางวัลชมเชย	เปิดเครือข่าย มหันตภัยยาบ้า	2
	รางวัลชมเชย	ฝ่าอาณัติกร "ธรรมกาย" วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าคาดคิด	3

1. ระหว่างปี 2532-2542 การจำแนกประเภทข่าวที่ส่งประกวดเพื่อชิงรางวัล "ข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิสรာ อมันตกุล"

หลังจากที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมและข่าวชมเชยของมูลนิธิอิสรา อมันตกุล ระหว่างปี 2515-2542 ไปแล้ว ยังคงมีประเด็นที่น่าสนใจว่า แนวโน้มของข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดเพื่อชิงรางวัลข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิสรา อมันตกุล ที่หากใช้หลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทข่าวเช่นเดียวกับข่าวที่ได้รับรางวัลแล้ว จะสามารถแยกแยะประเภทข่าวที่ส่งเข้าประกวดในระหว่างปี 2532-2542 รวม 11 ปี จำนวนทั้งสิ้น 151 ผลงานข่าว ได้ดังต่อไปนี้

1. ข่าวการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ จำนวน 38 ผลงานข่าว
2. ข่าวการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีนักรการเมืองหรือข้าราชการเกี่ยวข้อง จำนวน 9 ผลงานข่าว
3. ข่าวการทุจริตหรือฉ้อราษฎร์บังหลวงของนักรการเมืองหรือข้าราชการ จำนวน 45 ผลงานข่าว
4. ข่าวการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 22 ผลงานข่าว

5. ข่าวอื่นๆ ที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นการเปิดโปงการทุจริตคอร์ปชั่น หรือฉ้อราษฎร์บังหลวง/
หรือเป็นการทุจริตฉ้อโกงในภาคเอกชน/ หรือการกระทำความผิดในหมู่สงฆ์ จำนวน
37 ผลงานข่าว

(ดูตารางที่ 4 ประกอบ)

ตารางที่ 4

ตารางแสดงการแยกประเภทข่าวที่ส่งเข้าประกวดชิงรางวัลนิทรรศการ อมรินทร์

ระหว่างปี 2532 - 2542

ประเภทข่าว	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	รวม
ปี												
1. ข่าวการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ	2	4	4	-	-	9	4	3	1	2	4	38
2. ข่าวการทำลายทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยมีนักการเมืองหรือข้าราชการเกี่ยวข้อง	-	-	3	-	-	1	-	1	-	3	1	9
3. ข่าวการทุจริตหรือฉ้อราษฎร์บังหลวงของนักการเมืองหรือข้าราชการ	2	3	3	4	5	2	3	3	4	13	3	45
4. ข่าวการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	-	-	2	2	3	1	-	6	1	6	1	22
5. ข่าวอื่น ๆ ที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง / หรือเป็นการทุจริตต่อโกงในภาคเอกชน / หรือการกระทำผิดในหมู่สงฆ์	5	4	2	1	6	4	1	2	4	2	5	37
รวมจำนวนข่าว	9	11	14	7	14	17	8	15	11	31	14	151

หมายเหตุ : จำนวนข่าวที่นำมาแยกประเภทอาจเป็นข่าวเดียวกันแต่ส่งเข้าประกวดโดยหนังสือพิมพ์มากกว่า 1 ฉบับ

จากผลของการแยกประเภทข่าวที่ส่งเข้าประกวดในรอบ 11 ปี จำนวน 151 ข่าว ตามตารางข้างต้น มีข้อสังเกตที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จำนวนข่าวการทุจริตหรือนักรายการบังหลวงของนักการเมืองหรือข้าราชการจะอยู่ในระดับคงที่ตลอด ยกเว้นในปี 2541 มีมากถึง 13 ข่าว ซึ่งก็เป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนข่าวที่ส่งเข้าประกวดทั้งหมดในปีนั้น จำนวน 31 ข่าว
2. จำนวนข่าวการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีนักการเมืองหรือข้าราชการเกี่ยวข้องมีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 9 ข่าว นั้น เป็นผลมาจากการที่เริ่มเปิดให้มีการประกวดข่าวสิ่งแวดล้อมดีเด่นขึ้นเป็นการเฉพาะอีกประเภทหนึ่ง จึงทำให้นักหนังสือพิมพ์ที่ส่งผลงานข่าวเข้าประกวด ส่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมประกวดในประเภทข่าวสิ่งแวดล้อมเพียงประเภทเดียว ทั้งๆ ที่ไม่มีข้อห้ามในการส่งประกวดหลายประเภทก็ตาม
3. ข่าวการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี 2539 และ 2541 ซึ่งเป็นปีก่อนและหลังการเริ่มต้นเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยในปี 2540

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการแยกแยะเนื้อหาของข่าวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศราอมันตกุล ระหว่างปี 2515-2542 และการแยกแยะประเภทข่าวที่ส่งเข้าประกวดข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิฯ ทั้งหมดในช่วงปี 2532-2542 สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- 6.1 ประเภทของข่าวที่ได้รับรางวัลร้อยละ 80 หรือ 32 ข่าวจากทั้งหมด 40 ข่าว มีข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงในสังคมไทยในยุคสมัยต่างๆ ส่วนที่เหลืออีก 8 ข่าวหรือร้อยละ 20 เป็นข่าวที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชัน แต่บางข่าวในจำนวนนี้ ก็เป็นกรณีที่เอกชนมือไถ่กันเอง หรือการกระทำความผิดในหมู่สงฆ์
- 6.2 ด้านที่มาของข่าวที่ชนะการประกวดนั้น มีที่มาที่หลากหลาย นับตั้งแต่การสังเกต หรือการริเริ่มของผู้สื่อข่าว การขยายผลจากคดีอาญา หรือคดีอุกฉกรรจ์ การณรงค์ของภาคประชาชน (นักศึกษา/องค์กรพัฒนาเอกชน) การร้องเรียนของผู้เสียหาย การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือมาจากการดำเนินการของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สัดส่วนของที่มาแต่ละแหล่งของข่าวที่ได้รับรางวัลนั้น มีจำนวนใกล้เคียงกัน
- 6.3 วัฒนธรรมในการใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อ เพื่ออ้างอิงในข่าวที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนยังเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่มีการพัฒนาการเล็กน้อยจากการ

อ้างอิงว่าเป็นแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อโดยตรง มาเป็นการใช้ “รายงานข่าว...” หรือให้ “ผู้สื่อข่าวรายงานว่า...”

- 6.4 การใช้แหล่งข่าวที่เอกสารจะมีความจำเป็นมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากยุคสังคมข่าวสารมีปริมาณข่าวสารที่ไหลเวียนในแต่ละวันจำนวนมาก การนำเสนอข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะการรายงานข่าวในเชิงสืบสวนสอบสวน จำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงเอกสารหลักฐานประกอบการเสนอข่าวมากขึ้น เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข่าวที่นำเสนอและตัวหนังสือพิมพ์เอง และเพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นในการได้มาซึ่งข่าวนั้นๆ
- 6.5 ในด้านความต่อเนื่องในการเสนอข่าวนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าข่าวสืบสวนสอบสวนที่ดี ต้องเป็นข่าวที่เสนอด้วยความต่อเนื่อง ดังนั้น จึงพบว่าข่าวที่ได้รับรางวัลส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 95 จะเป็นข่าวที่มีการนำเสนออย่างเกาะติด และต่อเนื่อง
- 6.6 ประเด็นความสิ้นสุดของข่าวในวันที่ส่งประกวด หรือภายในวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่มีการประกวด พบว่าข่าวส่วนใหญ่จำนวน 18 ข่าว หรือร้อยละ 45 สิ้นสุดเพียงที่ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไข หรือไม่ก็เป็นเพียงก่อให้เกิดกระแสความตื่นตัวเท่านั้น นอกจากนี้ ข่าวที่นำเสนอจนกระทั่งมีการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษจนถึงขั้นที่ศาลมีคำพิพากษาจะมีเพียง 4 ข่าว หรือร้อยละ 10 เท่านั้น ส่วนที่เหลืออีก 18 ข่าวหรือร้อยละ 45 เป็นข่าวที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล อยู่ระหว่างการเตรียมฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล อยู่ระหว่างการติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือถูกโยกย้ายไปตามระเบียบราชการ
- 6.7 ด้านผลกระทบจากการเสนอข่าวที่ได้รับรางวัลพบว่าจำนวน 8 ข่าว หรือร้อยละ 20 มีผลระดับที่ 1 ในการดำเนินการกับผู้กระทำผิด ส่วนอีกจำนวน 17 ข่าวหรือร้อยละ 42.5 มีผลระดับที่ 2 ในการที่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นมากขึ้น และส่วนที่เหลืออีก 15 ข่าว หรือร้อยละ 37.5 มีผลเกิดขึ้นทั้งในระดับที่ 1 และระดับที่ 2
- 6.8 ส่วนในการจำแนกประเภทข่าวที่ส่งเข้าประกวดทั้งหมดในระหว่างปี 2532-2542 นั้น พบว่าอัตราของข่าวที่ส่งประกวดในประเภทข่าวการทุจริตหรือฉ้อราษฎร์บังหลวงอยู่ในภาวะคงที่ และข่าวที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในช่วง 1 ปี ก่อนและหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540

ด้วยผลการศึกษาดังกล่าว สามารถมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากข่าวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) ที่ได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมหรือข่าวชมเชยของมูลนิธินิธิศรา อมันตกุล เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเปิดโปงการทุจริตคอร์ปชั่นหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง ดังนั้น ภาคส่วนอื่นๆ ของสังคมจึงควรเข้ามาให้การสนับสนุนการ

ประกวดข่าวในลักษณะนี้อย่างจริงจังมากขึ้น โดยไม่ปล่อยให้เป็นการของฝ่าย สมาคมวิชาชีพแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของ หนังสือพิมพ์ในลักษณะที่เป็น “ยามระวังภัย” (watchdog) ให้สามารถทำงานได้เต็มที่ ต่อไป

2. ในการผลักดันให้สื่อหนังสือพิมพ์หันมาเสนอข่าวในเชิงสืบสวนสอบสวนมากขึ้นนั้น ภาคส่วนอื่นๆของสังคม ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และภาคประชาชน สามารถเข้ามามีส่วนกระตุ้นการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ได้อีกทางหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากในกรณีของการเปิดโปงการทุจริตภายในกระทรวงสาธารณสุข และการเปิดโปง การทุจริตงบประมาณของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น
3. ควรมีการส่งเสริมให้หนังสือพิมพ์ใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อในข่าวที่นำเสนอให้น้อย ที่สุด เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข่าวที่นำเสนอ และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาเชิงจริยธรรมอันเนื่องมาจากการใช้แหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผยชื่อนั้นเอง
4. ควรมีการส่งเสริมให้นักข่าวและบรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์ใช้ประโยชน์จากราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานเอกสารที่ นำมาประกอบในการเสนอข่าวให้มากขึ้น โดยหลีกเลี่ยงการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว กับแหล่งข่าว ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมตามมาได้เช่นกัน
5. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวการเปิดโปงการทุจริต คอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงให้ถึงที่สุด จนถึงขั้นสามารถนำตัวผู้กระทำความ ผิดมาลงโทษให้ได้ ไม่เช่นนั้น การรายงานข่าวสืบสวนสอบสวนในประเทศไทย จะส่ง ผลกระทบไม่มากต่อการลดหรือแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม การประกวดข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล โดยสมาคมนักข่าวนัก หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นเพียงกระบวนการหนึ่งของการส่งเสริมและสนับสนุนการ รายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อให้หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เฝ้าระวังการกระทำการทุจริต คอร์รัปชันในประเทศไทย ยังมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นำเสนอในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการการทำ ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน ซึ่งจัดโดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23-25 มิถุนายน 2543 ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เช่น การให้ทุนสนับสนุน การทำข่าวสืบสวนสอบสวนแก่นักข่าวหรือบรรณาธิการ การจัดอบรมด้านการทำข่าวสืบสวน สอบสวนแก่นักข่าวให้สม่ำเสมอ การจัดทำคู่มือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการแก่นักข่าว และการรวมกลุ่มของนักข่าวสืบสวนสอบสวน เป็นต้น

คั้งนั้น ภาระในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้
ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยนั้น จึงควรเป็นของทุกฝ่ายในสังคมที่จะช่วยกันกระตุ้น
ให้สื่อหนังสือพิมพ์และสื่ออื่นๆ ทำหน้าที่เป็น “ยามระวังภัย” ในสังคมอย่างเต็มรูปแบบ

บรรณานุกรม

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). เอกสารสรุปการปาฐกถาเรื่อง “สัมพันธ์ระหว่างการสร้างสรรค์สังคม” สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 2538.

พิศิษฐ์ ชวลาธวัช และคณะ, การรายงานข่าวชั้นสูง. สำนักพิมพ์ดับเบิลยูเอ็น : กรุงเทพฯ, 2543.

สมหมาย ปาริจนัตต์, ข่าวเจาะ เจาะข่าว. สำนักพิมพ์สายธาร : กรุงเทพฯ : 2543.

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, วารสารประจำปี. เนื้อหาย่อยข่าวที่ส่งประกวดข่าวยอดเยี่ยมประจำปี, กรุงเทพฯ, 2533-2542.

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ข่าวที่ส่งประกวดรางวัลและได้รับรางวัลข่าวยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล, 2515 – 2542.

สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการทำข่าวสืบสวนสอบสวน, จ.นครราชสีมา, 2543.

ภาคผนวก

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิศรียา อมันตกุล
ประจำปี 2532

ชื่อบุคคล	หนังสือพิมพ์
ข่าว 3 คู่กับอิสระภาพ 3 ชีวิต	เดลินิวส์
ฉก.อภัยศ	เดลินิวส์
พลเมืองดี	เดลินิวส์
2 จำตำรวจข่มขืนผู้ต้องหาในห้องขัง	ไทยรัฐ
หมอนกเขา	ไทยรัฐ
ทลายแก๊งมรศาสนา	มติชน
ทุจริตศูนย์อพยพบ้านวินัยจังหวัดเลยและนครพนม	ผู้จัดการ
ป่าช้าพิศพา 2 ปี 115 ศพ	ผู้จัดการ
เปิดโปงธุรกิจต้มคนตกงาน	ผู้จัดการ

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล

ประจำปี 2533

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
หนานหล้า ส.ส.อภัยศ	ไทยรัฐ
จากหวัคະແນນຣຸ່ມນຕຣີສຸ່ມຕີອຸ່ປຍຂອງ ກ.ຕຣ.	ไทยรัฐ
สวนป่ากิตติ...อีกเปลี่ยมของนักรการเมืองที่ไม่รู้จักพอ	ไทยรัฐ
มหันตภัยแก๊สระเบิด	ไทยรัฐ
ถลกคราบนักบวชปลิ้นปล้อนโล้นนิกร	ไทยรัฐ
น้ำตา-น้ำเกลือ-น้ำเสียว	ไทยรัฐ
สารคดีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (รวม 27 เรื่อง)	ไทยรัฐ
มาเฟียในคราบนักศึกษา	เดลินิวส์
มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เดลินิวส์
ประมวลโทรศัพท์ 3 พันล้าน หมายเลขผลประโยชน์นำอภัยศ	มติชน
มาเฟียสาธารณสุข	มติชน
สร้าง-ต่อสู้อู่ 2 เขื่อน อนุรักษ์หรือทำลาย	มติชน
หมอชิตประตุนรก	ผู้จัดการ รายสัปดาห์
พระ-เด็ก-มรดก-สีกา กิเลสคือฆาตกร โหด	ผู้จัดการ รายสัปดาห์
มหันตภัยเมืองชลบุรีอุตสาหกรรมพินันอีสเทิร์นชิบอร์ค	ผู้จัดการ รายสัปดาห์
มหันตภัยเจียบ เพลี้ยกระโดด	ผู้จัดการ รายสัปดาห์
รัฐมนตรีคู่ไม้	แนวหน้า

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิศรียา อมันตกุล
ประจำปี 2534

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
เปิดโปงภาษีมูลค่าเพิ่ม	ไทยรัฐ
ยุทธการลดภาษีรถยนต์	ไทยรัฐ
เลิกสูบบุหรี่แก้ปวด ต่อชีวิตประชาชน	ไทยรัฐ
ด้านรัฐธรรมนูญเผด็จการ	ไทยรัฐ
วิกฤตตุลาการ	ไทยรัฐ
ป่าดงใหญ่ – ใครทำลาย	ไทยรัฐ
มหันตภัยรถตู้ – คร่าชีวิตเด็กอนุบาล	ไทยรัฐ
ตู้โทรศัพท์มฤตยู	ไทยรัฐ
โรงงานนรกทารกเด็ก	ไทยรัฐ
รีสอร์ทงามเขาใหญ่	ไทยรัฐ
หยุดเกมไล่ล่าอำมหิต ปกป้องชีวิต “หมึกวาย”	ไทยรัฐ
สารพิษคลองเตย	ไทยรัฐ
สอบทรัพย์สิน 7 เจ้าพ่อ	เดลินิวส์
ชวนนายกรียคอำนาจของ รสช.	เดลินิวส์
“มุขีซิม” ลัทธินุภาพ	เดลินิวส์
ข้างสดโสภณิในช่องที่ตลาดป่าดงเบขาร์	เดลินิวส์
เปลี่ยนตัวผู้ต้องหาการพนัน	เดลินิวส์
สัตว์ป่าเหยื่อตลอดกาลของสัตว์มนุษย์	เดลินิวส์
ข้าราชการชั่วคราวร่วมสุขที่สาธารณประโยชน์ 2,000 ไร่	เดลินิวส์
แนวทาง... ปัญหาการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด	เดลินิวส์
แกะรอยแก๊งมาซูไร โกง 3 แสนล้าน	มติชน
ล้ม “ลากตั้ง” ผู้ใหญ่บ้านกฎหมายอภัยศ	มติชน
ศึกตุลาการ	มติชน
จับบักห่าน้อยรุกป่า	มติชน
สารพิษนรกคลองเตย	ข่าวสด
สิทธิบัตรยา : การขอมจำนวนของรัฐบาลไทย	ผู้จัดการรายวัน

ชื่อบท	หนังสือพิมพ์
ซีเกท หมายเหตุคุณภาพชีวิตยุคดิจิทัล	ผู้จัดการรายวัน
บัตรประกันสังคมอันตราย	ผู้จัดการรายวัน
แจกหมายอัปยศ อเมริกาสองหน้า เบื้องลึกกระทรวงพาณิชย์ศิริโรราบมะกัน	ผู้จัดการรายสัปดาห์
ใครคือมาเฟียป้ายเหลือง	ผู้จัดการรายสัปดาห์
ปลดแอกแท็กซี่ไทย ล้มระบบเจ้าคิวลาวผ่อน	
แจกบัตรการเมืองไม้เถื่อนหมิ่นล้าน ป้ายปิดยิ่งหมด	ผู้จัดการรายสัปดาห์
ทวงตายแล้ว? การต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน	แนวหน้า
คดีวันลอบสังหาร	แนวหน้า
ศึกเวนคืนที่ดิน 6 ตำบลบางกะเจ้า	ดาวสยาม

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2535

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
น้ำพองเน่า	ไทยรัฐ
ระเบิดหินถล่มสี่ข้าง	ไทยรัฐ
เปิดโปงทุจริต สปช.	ไทยรัฐ
ท.ม.ก.ด้านการซื้อเสียง	ไทยรัฐ
เนิร์สเซอร์รับรก-พี่เลี้ยงจอมโหด	เดลินิวส์
ทุจริตสอบเข้าโรงเรียนตำรวจภูธร 4	เดลินิวส์
การทำลายพันธุ์สัตว์น้ำและระบบนิเวศทางทะเล	เดลินิวส์
แก๊งทุจริต 136 ล้าน สปช.	มติชน
มหันตภัยฝุ่นพิษโรงไฟฟ้าแม่เมาะ	มติชน
ถนนฆ่าช้าง “เขาใหญ่”	ข่าวสด
วิกฤตเดือนพฤษภาคม	ผู้จัดการรายวัน
เวนิสตะวันออกตายแล้ว	ผู้จัดการรายวัน
กรณี “เสี่ยสอง” : บทเรียนที่สำคัญยิ่งของตลาดหุ้นไทย	กรุงเทพธุรกิจ
เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม	เดอะเนชั่น
เสี่ยสองปั่นหุ้น	ประชาชาติธุรกิจ

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2536

ชื่อบ้าง	หนังสือพิมพ์
นายพลซ่า	ไทยรัฐ
พระข่มขื่นศพ	ไทยรัฐ
วิกฤตสวนลุมพินี	ไทยรัฐ
ล้างอิทธิพลรุกแม่ปิ้ง	ไทยรัฐ
หลายขบวนการ “ฟอกเบนซ์เลื่อน”	มติชน
ประท้วงเด็กชั้นนารีอินเตอร์ “ลองแมน” กอบกู้ศักดิ์ศรีคนไทย	มติชน
เปิดโปงขบวนการผลาญงบประมาณ 5 แสนล้าน	มติชน
ลักลอบเผาขยะสารพิษกลางป่าอุทัยธานี	มติชน
จาก “างอน” ถึง “ขายป่า” ชัยชนะของข้อเท็จจริง	ข่าวสด
กระชากกลโกงชุมนุมสหกรณ์ฯ งามเงินรัฐช่วยชาวนา 167 ล้าน	ผู้จัดการรายวัน
วิกฤตการณ์ บง. เอฟซีไอ	ผู้จัดการรายวัน
สัญญารัฐอุปยศ “โกหกเพื่อชาติ” บริษัทกระดาศซื้อข้าว 2.8 แสนตัน	ผู้จัดการรายวัน
มลพิษอุตสาหกรรม บาดแผลเรื้อรังแห่งการพัฒนา	ผู้จัดการรายวัน
ล้างมาเฟียวงการขนส่ง	ผู้จัดการรายสัปดาห์
นิคมอุตสาหกรรมมรณะ	ผู้จัดการรายสัปดาห์
ตะลุยตะวันออก-ผ้าอีสเตอร์นซีบอร์ด	ประชาชาติธุรกิจ
เอฟซีไอ-คุณหญิงพัชรี : วิกฤตการณ์บริษัทเงินทุน	ประชาชาติธุรกิจ
ยุทธการ “โกงไทย-ปล้นเขมร”	ไทยไฟแนนเชียล
คุมเข้มพุทธพาณิชย์ ธุรกิจนคราปศาสนา	สยามโพสต์
หยุด กกก. รุกอุทยานฯ คำถามถึง “ระยองรีสอร์ท”	สยามโพสต์

*** ไม่มีเคล็ดลับ

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล

ประจำปี 2537

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
ส.ป.ก.อภัยศ เปิดโปงขบวนการปล้นชาติ ปล้นแผ่นดิน	ไทยรัฐ
อมห้วงจักร งามปาก “บีก รสช.” ทวงคืนสมบัติของชาติ	ไทยรัฐ
เกาะติดคดีประวัติศาสตร์เพชรซาอุฯ จากแก๊งนายพลทมิฬถึงปฏิบัติการล่าเพชร	ไทยรัฐ
โศกนาฏกรรม “หลิวเจียว” ประจันนโยบายโสเภณีเด็กชดยาพิษบนโรงพัก	ไทยรัฐ
เศษชีวิตข้างถนน แม่หัวใจสลาย ลูกตายในอ้อมกอด	ไทยรัฐ
ด้านสนามม้าอิทธิพล สืบห้วงแผ่นดินประวัติศาสตร์	ไทยรัฐ
เส้นคอสรรพากรกายภาณี โบนัสอภัยศ	ไทยรัฐ
ดินแผ่นดินมีคฤกคามวงการศึกษา ยาบ้ามหันตภัย	ไทยรัฐ
พ.ต.ท.คณะองคิม ลูกแก่อ่านาจซ้อมคนบ้ากระอักเลือด	ไทยรัฐ
ทลายคลินิกทำแท้งเถื่อน โรงฆ่าเด็ก	ไทยรัฐ
สาวไส้ “มาเฟียตะวันออก”	ไทยรัฐ
ส.ป.ก.หลักเสียม	ไทยรัฐ
รณรงค์ปลุกจิตสำนึก “กอบกู้วิกฤตน้ำ”	ไทยรัฐ
อนุรักษ์มรดกชาติทวงคืนห้วงจักรประวัติศาสตร์	ไทยรัฐ
ปกป้องแผ่นดินประวัติศาสตร์อยุธยา (สนามม้า) ห้ามเข้า	ไทยรัฐ
เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตเงิน อบจ. ขอนแก่นกว่า 60 ล้าน	เดลินิวส์
สุสานทารก	เดลินิวส์
คม.มั่วเนรเทศคนไทย ถีบหัวส่งลาว	เดลินิวส์
เปิดโปงขบวนการ ส.ป.ก.อภัยศ	มติชน
ศึก รธน. มาตรา 198, 199 ชูธง “กระจายอำนาจ” เขย่าอำนาจรัฐ-มหาดไทย	มติชน
คว่ำกฎหมายถมทะเล ปิดทางงาบแผ่นดิน	มติชน
หายนะบลิสเซอร์แซร์ลูกโซ่พันธุ์ใหม่	ประชาชาติฯ
คดีประวัติศาสตร์ อุ้ม - หม่า 2 แม่ลูก	ข่าวสด
ปกปัก “บึงสีไฟ” - บ้านชาละวัน	ข่าวสด

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2538

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
ข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น	
“ทีพีไอ” อุตสาหกรรมกลางเมืองจำเลย “สารพิษ” บั่นทอนชีวิตชาวบ้าน	มติชน
“คลองประปา” เน่า คุณภาพชีวิตคนกรุงกระอัก	มติชน
หยุดขบวนการบ้าทองโกโบริ พิทักษ์ป่าขาสสิ่งแวดล้อม	ข่าวสด
เปิดโปงแก๊งพราน ซี 8 ทลายเหมืองเถื่อนกลางป่าทุ่งใหญ่ฯ	ข่าวสด
เปิดโปงถนนอภัยศ พิทักษ์ห้วยขาแข้ง	ข่าวสด
กรณีเขื่อนปากมูล-เขื่อนสิรินธร	กรุงเทพธุรกิจ
โครงการรถไฟฟ้านายง	กรุงเทพธุรกิจ
ความหลากหลายทางชีวภาพ	กรุงเทพธุรกิจ
กรณีการคัดค้านโรงโม่หิน ด.ผาน้อย อ.วังสะพุง จ.เลย	กรุงเทพธุรกิจ
เบรกลมทะเลพิทหายได้	ประชาชาติธุรกิจ
โรงไฟฟ้าอภัยศทางดง	ผู้จัดการรายวัน
เมื่อ กฟผ. และธนาคารโลกจับมือนักลงทุนต่างประเทศสร้างเขื่อนข้ามชาติ	เดอะเนชั่น
น้ำเหิน 2 : เมื่อ กฟผ. และธนาคารโลกจับมือนักลงทุนต่างประเทศสร้างเขื่อนข้ามชาติ (บทสรุปย่อ จากข่าว และบทความในเดอะเนชั่น)	เดอะเนชั่น
การครอบครองที่ดินโดยผิดกฎหมายที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	เดอะเนชั่น
ข่าวยอดเยี่ยม	
ทลายขบวนการ “ยาม้า” ปลุกสำนึกไทยต้านภัยยาเสพติด	มติชน
เปิดโปงขบวนการเถื่อนฮั่วเขื่อนสิียด โกง 1,200 ล้าน	มติชน
ขจัด “ยอดมารศาสนา” ยันตระ – พุท โร	ข่าวสด
ร้อยคดี 10 ปี ไถ่บาปแพะฆาตกรรมเซอร์แอน	ข่าวสด
โรงไฟฟ้าอภัยศทางดง	ผู้จัดการรายวัน
ตีแผ่ทุจริต “การบินไทย” เลหลัง...ชายชากแอร์บัส บี-4	ดอกเบี้ยธุรกิจ
ผลประ โยชน์ของชาติสูญ 300 – 400 ล้านบาท	
ขบวนการ “ดักฟัง” อาละวาด ระวัง! โทรศัพทมหากษ์...ไฮเทค	ดอกเบี้ยธุรกิจ
การบินไทยส่งกลิ่นทุจริต	คู่แข่งรายวัน

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2539

ชื่อบุคคล	หนังสือพิมพ์
ข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น	
ทวงพระพุทธรูป หลวงพ่อศิลา ปลุกสำนึกคนไทยหวงสมบัติชาติ	ไทยรัฐ
ผู้ภัยอากาศพิษ ยืดชีวิตคนกรุง	ไทยรัฐ
น้ำเน่านิคมฯ บางปู รุ่งเรืองบนหายนะของทรัพยากร	กรุงเทพธุรกิจ
พิชิตแก้ว โรงงานเถื่อน คร่าชีวิต ทำลายสิ่งแวดล้อม	กรุงเทพธุรกิจ
จากวัดสุทัศน์ถึงลานคนเมือง สู่กระบวนการสร้างเมืองน่าอยู่	ผู้จัดการรายวัน
เปิดโปง ทีพีไอ ยักษ์ปิโตรเคมีกับการทำลายสิ่งแวดล้อม	สื่อธุรกิจ
ข่าวยอดเยี่ยม	
แกะรอย “หลวงพ่อบุญรอด” ทวงคืนสมบัติของชาติ	ไทยรัฐ
แฉขบวนการเลือดสสาร โหด แสงชัย สุนทรวัฒน์	ไทยรัฐ
พระยอดชดสังหาร โหดแหลมสาวโจแอน	ไทยรัฐ
นักฆ่าลึกลับ ร.ต.อ. โหดฆ่าสองพ่อลูกยึดถ้ำแล้วเผา	ไทยรัฐ
เปิดโปงครุฑทำร้ายเด็ก	ไทยรัฐ
เศษจิวเวลรี่คดียาเสพติด	ไทยรัฐ
จุดจรรยาบรรณตรีศู	เดลินิวส์
ห่วยห่วย	เดลินิวส์
ทลายขบวนการ นักธุรกิจ-นักการเมืองกลุ่ม 16 ผลาญเงินปีบิซี 80,000 ล้านบาท	มติชน
เปิดโปง “กัญญา ศิลปาษา” เลี้ยงภรรยาที่دينฉาวแบงก์ชาติ ทวงเงินคืนรัฐ 53 ล้านบาท	มติชน
พิชิตแก้ว โรงงานเถื่อน คร่าชีวิต ทำลายสิ่งแวดล้อม	กรุงเทพธุรกิจ
เปิดโปงแก๊งคูดเลือดบิซี-บีม น.ส.3 ก. หนองคาย-กระซอกหน้ากากกลุ่ม 16	ประชาชาติธุรกิจ
ไล่บี้ขบวนการ โกงภาษีแหวด	ประชาชาติธุรกิจ
“เปิดโปงธุรกิจ-การเมืองปล้นแบงก์บิซี”	ไทยไฟแนนเชียล
“ฉีกหน้ากากโบรกเกอร์ฝรั่ง”	ข่าวหุ้น

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2540

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
ข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น	
เปิดโปงโครงการก่อสร้างถนนรอบแนวเขตเขาใหญ่ หมกเม็ดทำลายป่า	ไทยรัฐ
เปิดโปงขบวนการผลาญป่าวังน้ำเขียว กินเงียบแผ่นดินของชาติ 3 หมื่นไร่	เดลินิวส์
เหมือง “พื้นที่ชุ่มน้ำสามร้อยยอด” มรดกโลก ปี 2542	เดลินิวส์
ข่าวยอดเยี่ยม	
ภัยเศรษฐกิจ...เราเตือนคุณแล้ว	ไทยรัฐ
เจาะขงขี้กาม	ไทยรัฐ
ล้มขบวนการงาบปู	ไทยรัฐ
เปิดคดีหมิ่นตักยหญิงสาว ซัดไฟฟ้ายี่สยของกลางดึก	ไทยรัฐ
ผ่าขบวนการเครือข่ายปาร์ตี้ยี่	ไทยรัฐ
ตีแผ่เส้นทางกามช่องนรกมาเลย์	ไทยรัฐ
ยึดเส้นทางธรรม “คอยสุเทพ” เป็นดินแดนเสพกาม	ไทยรัฐ
วีรบุรุษตุ๊กตุ๊ก	เดลินิวส์
เปิดโปงขบวนการนักการเมือง-ข้าราชการ เหมืองบงบฯ คอมพิวเตอร์ 8,000 ล้าน	มติชน
แรงงานต่างชาติ อันตรายของชาติ	แนวหน้า
เรื่องอื้อฉาวของ ไม้เขมร : จากพนมเปญถึงกรุงเทพฯ	ผู้จัดการ
ข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดีเด่น	
กรณีศึกษามือบงพารากาศได้ / การแทรกแซงราคาที่ไม่รู้จบ	แม่น้ำรายปักษ์วิจารณ์ จ.ตรัง
เวทีระดมความคิดเห็นคนเมืองตรงเข้าสู่สภาร่างรัฐธรรมนูญเข้ม “แม่น้ำ” ประมวลข่าวรายงานประชาชนอย่างต่อเนื่องในทุกเวที	แม่น้ำรายปักษ์วิจารณ์ จ.ตรัง
ผลพิสูจน์โกงแผ่นดิน “เข็ดขัย” จำนวนหลักฐาน	โคราชรายวัน จ.นครราชสีมา
ชาวบ้านสวดยับ เหตุน้ำท่วมเมือง	ธรรมรัฐ จ.พิษณุโลก

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
หลายแก๊งสี่กาก็ สภ.อ.เขาสมิง จ.ตราด ยึดคดียาบ้าให้ชาวเขาสมิงแล้วรีดไถเงิน	ประชาชาติ จ.ตราด
สรุปประเด็นในการคัดเลือกข่าวส่งเข้าประกวด	ทักษิณไทย จ.ยะลา
การพิจารณาขึ้นเงินเดือนตำรวจ สภ.อ.เมืองตรัง อภัยศ	ข่าวเสรี จ.ตรัง

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2541

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
ข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น	
ขยะเชียงใหม่ขยะเชียงใหม่	ไทยรัฐ
ผลาญป่าสาละวิน	เดลินิวส์
คู่วิกฤต เชียงใหม่-ภาคเหนือ ขยะล้นเมือง	มติชน
กระชากหน้ากากขบวนการมอดไม้ ล้วนโยงโยอิทธิพล-ขรก.-นักการเมือง	กรุงเทพธุรกิจ
ปัญหาขยะมหานคร-หัวเมืองไม่โปร่งใส การเมืองแทรก	กรุงเทพธุรกิจ
ศูนย์นิวเคลียร์อรรถกรักษ์ ตั้งบชอนเรนปัญหาเทคนิค	กรุงเทพธุรกิจ
ขยะการเมืองเชียงใหม่ เดิมพันอนาคตท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน	ผู้จัดการรายวัน
เปิดแผน 20 ปีฟื้นฟูธรรมชาติ ภูเขาอนาคตสิ่งแวดล้อมไทย	ฐานเศรษฐกิจ
“พรุกันรุลี” พื้นที่ชุ่มน้ำแห่ง “บ้านดอน” ความหลากหลายทางชีวภาพของไทย	ฐานเศรษฐกิจ
“รีไซเคิล” นำขยะมาใช้ใหม่ ประหยัดเงินตรา รักษาธรรมชาติ	ฐานเศรษฐกิจ
“การผลิตที่สะอาด” การจัดการสิ่งแวดล้อมยุคใหม่	ฐานเศรษฐกิจ
“ไฟป่า” มหันตภัยร้ายหน้าแล้ง ป่าไม้ดับสูญ สัตว์ป่าดับสิ้น	ฐานเศรษฐกิจ
ป่าสาละวิน ทำวิกฤติให้เป็นโอกาส กับแนวทางการจัดการป่าอย่างยั่งยืน	ฐานเศรษฐกิจ
ทบทวนคุณภาพสิ่งแวดล้อม “ผู้รับเป็นผู้จ่าย” ความอยู่รอดสิ่งแวดล้อมไทย	ฐานเศรษฐกิจ
“เสือ” นักล่า กำลังเป็น “ผู้ถูกล่า” อนุรักษ์เพื่อนิวสน์สมดุล	ฐานเศรษฐกิจ
โครงการ “บำบัดน้ำเสีย” รถคันไม้ กินสีเขียวสู่เมืองหลวง	ฐานเศรษฐกิจ
เปิดไอดีเอส อบจ.นนท์ เอ “ขยะทำปุ๋ย” แก่ “มูลฝอย” ล้นเมืองนนท์	ฐานเศรษฐกิจ
“เทคโนโลยีสะอาด” วิธีลดของเสียในโรงงาน ทางเลือกแก้มลพิษ “ปากน้ำ”	ฐานเศรษฐกิจ
บุก “คอยภูซาง” ดุทยาน ปตท. รักษาป่า กิจกรรมฟื้นฟูป่า/พัฒนาสิ่งแวดล้อม	ฐานเศรษฐกิจ
ข่าวยอดเยี่ยม	
เปิดโปง กฟผ. มั่วฉ้อโกงค่าไฟฟ้า	ไทยรัฐ
ทุจริตผักสวนครัวรั้วกินได้	ไทยรัฐ
สัญญาไอทีวี	ไทยรัฐ
กระชากหน้ากากขบวนการซื้อขายตำแหน่งใน รพช.	ไทยรัฐ
พลิกคดีพ่อฆ่าลูกสาวที่จังหวัดอำนาจเจริญ	ไทยรัฐ

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
“เสริม สาครราษฎร์” มือฆ่าหั่นศพ นศ.แพทย์	ไทยรัฐ
ฆ่าดอกเตอร์หนุ่ม ไอโซสะเพื่อนไปทั้งกองทัพ	ไทยรัฐ
ขบวนการ โกงเงินหลวง กรณีค่าชดเชยฝ่ายราชินีไสล	เดลินิวส์
ฮัวยา-ฆ่าทุจริต อย.	เดลินิวส์
ผลาญป่าสาละวิน	เดลินิวส์
โค่นขบวนการงานยาสาธารณสุข 1,400 ล.	มติชน
ทะลวงข้อมูลข่าวสาร ทะลาย “ความค้ำมิด” ปฏิรูปหน่วยงานรัฐสู่ความ “โปร่งใส”	ประชาชาติธุรกิจ
กรรมสนอง... ขึ้นค่าทางด่วนผิดสัญญา	ผู้จัดการรายวัน
ปรส.ปล้นชิงทรัพย์คนไทย	ผู้จัดการรายวัน
แฉมหาดไทยพลาตมหันต์ รื้อนายก อบจ. ใหม่ทั่วประเทศ	ผู้จัดการรายวัน
เปิดโปงขบวนการทุจริตการสร้างสนามบินหนองงูเห่า 140,000 ล้านบาท	ผู้จัดการรายวัน
สัญญาเดือนเก้ากับทางรอดประเทศไทยจากวิกฤติเศรษฐกิจ	กรุงเทพธุรกิจ
ค้นหาทางออกวิกฤติธนาคารพาณิชย์ 2541	กรุงเทพธุรกิจ
ตามล่าปมปริศนาวังบางขุนพรหม กรณีกองทุนฟื้นฟูฯ และปฏิบัติการ รพท. แฝงสงครามค่าเงินบาท	กรุงเทพธุรกิจ
ผ่าอาณาจักรสื่อรัฐ-กองทัพ เปิดกรูสมบัติสู่ความ โปร่งใส	กรุงเทพธุรกิจ
“ยกเครื่องกรมป่าไม้” เป็นเขตปลอดผลประโยชน์ ต่อจะลด ป่าจะผุค	ฐานเศรษฐกิจ
แฉ “ญี่ปุ่น” ผลักดัน “เชื่อน” ขบวนการ “ฮัวข้ามชาติ” แบ่ง “ผลประโยชน์” ครบวงจร	ฐานเศรษฐกิจ
เปิด “วีรบุรุษพิทักษ์ป่า” จาก “นิคม” ถึง “ลุงแม่” นักอนุรักษ์ธรรมชาติผู้ยิ่งใหญ่	ฐานเศรษฐกิจ
บ่อน้ำจืดขยะ “มหาชัย” แท้ง ชาวบ้านไล่เทศบาล / ราชการจัดแย้งกัน บทเรียนแห่งการหมกเม็ด	ฐานเศรษฐกิจ
เปิด “ความจริง” กรณีชาวประมงล่องถูกจับ “จับแพะ” ปกปิด “ตัวผลาญป่า”	ฐานเศรษฐกิจ
ทุจริตจัดซื้อยาแพงในกระทรวงสาธารณสุข	สยามรัฐ
แก๊งเหลือการรถไฟ	สยามรัฐ
โครงการขยะฉาวของ กทม.	สยามรัฐ
ชำแหละวัดพระธรรมกาย	สยามธุรกิจ
ปรส.เทกระจาดสินทรัพย์ 8 แสนล้าน	สยามธุรกิจ
การปิดกิจการของ บ.รัตน โกสินทร์ประกันภัย จก.	สยามธุรกิจ

ชื่อบท	หนังสือพิมพ์
ข่าวยอดเยี่ยมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	
ชื่อที่ดินทิ้งขยะอำเภอกันทรวิชัย	บางแสน จ.ชลบุรี
การย้ายอาจารย์เปลื้อง คงแก้ว	พาราธุรกิจ จ.ตรัง
อุบัติเหตุรถไฟชนรถยนต์ตู้รับ-ส่งนักเรียน	แนวใหม่ จ.นครปฐม
คำชี้แจงของนายสุชาติ พงษ์เหนือ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม	แนวใหม่ จ.นครปฐม
รูปยักษ์ฉลองงานครบรอบ 84 ปี พระร่วงโรจนฤทธิ์ลี้ภัยประชาชนเสียชีวิตและบาดเจ็บที่จังหวัดนครปฐม	แนวใหม่ จ.นครปฐม
สอบถามที่ดินฉาว “ทุ่งแจ่ม” เทศบาลเมืองตรังสื่อเค้าหึ่ง	มติตรัง จ.ตรัง
“โรงเกลือ” เหลว คนจนเคือง	ชายแดน จ.สระแก้ว
จับยุค พล พล เขมรแดงทิ้งลัทธิคอมฯ	ชายแดน จ.สระแก้ว
ขนเด็กหนี “การศึกษาอ่อนแอ” เพิ่งคิดสู้ตอนจะปิด โรงเรียนหนีตาม	ชายแดน จ.สระแก้ว
เผยเหตุซ่อนเงื่อนส่งผลต่อโครงการถนนวงแหวนไม่สมบูรณ์	ปทุมมาลัย จ.อุบลราชธานี
แม่น้ำกก สายในน้ำสนิท กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ-กรมโยธาธิการแย่งงบประมาณ คนเชียงรายรับกรรม	นครเชียงราย จ.เชียงราย
เลิกใช้ถ่านหิน เชื้อเพลิงมลพิษ บ่มใบยาสูบ	นครเชียงราย จ.เชียงราย
ก้าวนำก่อสร้างตึกสูงในเขตเมือง ผลักดันเทศบาลผู้ดีควบคุมอาคารสูง	นครเชียงราย จ.เชียงราย
จับที่จมนายก อบจ.ตราด สมาชิก อบจ.ลักลอบคูดทรายเถื่อน	ประชาชาติ จ.ตราด

ชื่อข่าว	หนังสือพิมพ์
หลายขบวนการปฏิวัติเวียดนามเสรี องค์การจารกรรมข้ามชาติโค่นล้มรัฐบาลเวียดนาม	ประชาชาติ จ.ตราด
โครงการอภัยศ “ถมสะระกะพังสุรินทร์”	ข่าวเสรี จ.ตรัง
เลขขบวนการเก็บส่วยห่วยเถื่อน	ข่าวเสรี จ.ตรัง
ปัญหาปลากกระตัก-ศึกชิงทรัพย์กบชายฝั่ง	โฟกัสสงขลา จ.สงขลา
เกมชิงนายก อบจ.สงขลา – 1 ปี การกระจายอำนาจล้มเหลว	โฟกัสสงขลา จ.สงขลา
เสริมสิริกที่เกาะลอย	โคราชรายวัน จ.นครราชสีมา
แจแซร์ข้ามชาติ วางเบ็ดรูดเงินทั่วอีสาน	ปทุมมาลัย จ.อุบลราชธานี

ข่าวประกวดชิงรางวัลของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล
ประจำปี 2542

ชื่อกิจกรรม	หนังสือพิมพ์
ข่าวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดีเด่น	
เลขขบวนการฮุบ “แก้มลิง” – เขมือบเงียบ “บางแสน 2”	เดลินิวส์
ซุครากเหง้า “สารพิษบ่อฝ้าย” ปลุกสำนึก “สิ่งแวดล้อมไทย”	มติชน
โครงการบ่อบำบัดน้ำเสียปากน้ำ ผลประโยชน์บนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	ผู้จัดการรายวัน
ข่าวยอดเยี่ยม	
ทลายขุมยาบ้าว่าแดง	ไทยรัฐ
ผ่าจรรยาบรรณหมอขบวนการซื้อขายไต	ไทยรัฐ
ผ่าอาณาจักร “ธรรมกาย” วิกฤตไทยร้ายแรงกว่าคาดคิด	เดลินิวส์
น้องจอย : หนีปีศาจหินกามผจญมารในเครื่องแบบ	เดลินิวส์
ซุคราก “ธรรมกาย-ธรรมพาณิชย์” ล้างมลทินพระพุทธศาสนา	มติชน
เปิดโปงแต่งตั้ง ‘จอมพลถนอม’ เป็นนายทหารพิเศษ	มติชน
เปิดโปง หลักการประชาธิปไตย ‘ชวน หลีกภัย’	
วิกฤตกรุงไทยสะเทือนรัฐบาล	กรุงเทพธุรกิจ
เปิดเครือข่าย มหันตภัยยาบ้า	ผู้จัดการรายวัน
ที่มาของปัญหาและสถานการณ์ภาคการผลิตทางเกษตรกรรม	ผู้จัดการรายวัน
กระชากหน้ากาก “มาเฟียเกษตร”	ผู้จัดการรายวัน
GMOs การตัดต่อยีนกับเรือปืนยุคโลกาภิวัตน์	ผู้จัดการรายวัน
ผ่าอาณาจักรมาเฟียท่าเรือคลองเตย หยุตขบวนการรีดเงินใต้โต๊ะ	ประชาชาติธุรกิจ
ก่อนส่งออกพินาศ	
ชุมทรัพย์ฮาลาล เบื้องหลังความขัดแย้งคือผลประโยชน์	ประชาชาติธุรกิจ
เปิดโปงขบวนการเหลื่อมศาสนา กรณีวัดพระธรรมกาย	สยามรัฐ

ชื่อบท	หนังสือพิมพ์
ข่าวอดเยี่ยมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	
พลิกหินแก่งแหล่งเที่ยวใหม่	ประชารัฐ จ.อุบลราชธานี
ปลัดเทศบาลตำบล และลูกจ้างประจำม้วนним เงินมีชาชาว 50,000 คน	ประชารัฐ จ.อุบลราชธานี
คนไทยไร้การศึกษา 78 ครอบครั้ว	ประชารัฐ จ.อุบลราชธานี
ทะเลแหลมฉบังวิกฤต	ศรีราชา จ.ชลบุรี
นายทุนรุกทะเลหลวงปลุกศาลากลางทะเล	ประชาชาตินิวส์ จ.ชลบุรี
เปิดแดนสนธยา เทศบาลนครหาดใหญ่	โฟกัสสงขลา จ.สงขลา
เลือกตั้ง อบต. ประชาธิปไตยที่ยังห่างไกลชาวบ้าน	โฟกัสสงขลา จ.สงขลา
2 ปี ท่อก๊าซไทย-มาเลย์ ชุมชนแตกเป็นเสี่ยง	โฟกัสสงขลา จ.สงขลา
กว่าจะมาเป็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	เชียงใหม่รัฐ จ.เชียงราย
สร้างผลงานก่อนเกษียณ ห้องลับไม่ลงตัว สปจ.หัทหัวคิ้ว	นครเชียงราย จ.เชียงราย
แนะ จว. ตรวจสอบด่วน งดออกไปก่อน "บัตรเขียว" แผนขายชาติ	นครเชียงราย จ.เชียงราย
จากพม่า-ลาวผ่านไทย ควายเถื่อนทะลักวันละครึ่งพันตัว	นครเชียงราย จ.เชียงราย
การแก้ไขปัญหาระงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย	เสียงตากเพื่อนแนวหน้า จ.ตาก
ผู้ประกอบการอิทธิพลเกาะช้าง รุกทะเลเกาะช้างสร้างท่าเรือเฟอร์รี่	ประชาชาติ จ.ตราด
เปิดโปงตำรวจ โหมเอทีเอ็ม	ข่าวเสรี จ.ตรัง

